Пролетары ўсіх краін, злучайцеся!

Комуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі

ЗВЯЗДА

ОРГАН ЦК і МЕНСКАГА АБКОМА КП(б)Б

№ 231 (6207) | 5 кастрычніка 1938 г., серада | ЦАНА 10 КАП.

СЕННЯ Ў НУМАРЫ:

САМАЛЕТ «РОДИНА» ЗНОЙДЗЕН.

ПЕРАДАВЫ АРТЫКУЛ «ПРАВДЫ» — **Храбрыя міратворцы» і сапраўдная барацьба за мір.**

ПАРТЫЙНАЕ ЖЫЦЦЕ:

А. Матвееў. — Арганізаваць глыбокае вывучэнне гісторыі ВКП(б).

Вл. Зайкін. — Вопыт палітработы на такгычных вучэннях.

АРТЫКУЛЫ:

А. Маслоўскі. — Рэволюцыйная Іспанія пераможа.

Я. Н. Марозаў. — Неадкладна выканаць закон аб усеагульным навучанні.

Р. Сяргеенка. — Багаты прападаець.

В. Астроўскі. — Калгасная добраахвотная пажарная дружына.

Раздзяленне Свердлоўскай вобласці РСФСР.

ЗА РУБЯЖОМ:

Становішча ў Чэхаславакіі.

Англійскі друк аб акупацыі Судэцкай вобласці.

Польскія войскі займаюць чэхаславацкую тэрыторыю.

Выступленне Даф Купера ў палаце абшчын.

Польшча падтрымлівае венгерскія дамаганні.

На франтах у Іспаніі.

ПОЎНАСЦЮ ВЫКАНАЦЬ РАШЭННІ СТУДЗЕНЬСКАГА ПЛЕНУМА ЦК ВКП(б)

Гістарычныя рашэнні студзеньскага Пленума ЦК ВКП(б) і ўказанні таварыша Сталіна адыгралі вялікую ролю ў справе выпраўлення партарганізацыямі дапушчаных памылак пры выключэнні комуністаў з партыі. Праводзячы ў жыццё гэтыя рашэнні, партыйныя арганізацыі выкрылі подлую дзейнасць ворагаў народа, якія, выключаючы з партыі чэсных людзей, імкнуліся перабіць нашы большэвіцкія кадры.

Рашэнні Пленума ЦК ВКП(б) зводзіліся да таго, каб кожная партыйная арганізацыя, усе комуністы навучыліся па-большэвіцку спалучаць зоркую пільнасць і чуткасць, адрозніваць ворага ад прыяцеля, навучыліся разумець, што індывідуальны падыход да людзей — галоўнае ў арганізацыйнай рабоце.

КП(б)Б, узброеная рашэннямі студзеньскага Пленума ЦК ВКП(б), правяла вялікую работу па выпраўленню грубейшых памылак, дапушчаных пры выключэнні комуністаў з партыі. Партарганізацыі ў асноўным знішчылі агульныя адносіны да комуністаў пры выключэнні іх з партыі. Яшчэ больш павысілася палітычная пільнасць, накіраваная на бязлітаснае выкрыццё і выкарчоўванне ворагаў народа, якія ашуканчым шляхам пралезлі ў рады нашай партыі.

Партыйныя арганізацыі і Камісія партыйнага кантролю прарабілі значную работу па выпраўленню дапушчаных памылак, па выкананню рашэнняў студзеньскага Пленума ЦК ВКП(б). З 20 студзеня па 1 кастрычніка 1938 года разгледжана 7.517 апеляцый выключаных з радоў партыі, з іх аднаўлена 3.126 чалавек.

Студзеньскі Пленум ЦК ВКП(б) патрабаваў ад кожнай партыйнай арганізацыі, ад кожнага партыйнага кіраўніка «...пакончыць з чуждымі для большэвікоў фармальнымі і бяздушна-бюракратычнымі адносінамі да людзей, членаў партыі». Аднак асобныя абкомы, гаркомы і райкомы партыі і зараз праяўляюць фармальна-бюракратычныя адносіны да лёсу комуністаў, механічна пацвярджаючы рашэнні пярвічных партарганізацый аб выключэнні з партыі, як гэта мела месца ў Магілеўскім абкоме і Гомельскім гаркоме партыі.

Толькі ў рэзультаце бясклопатных адносін да людзей, толькі ў рэзультаце фармальна-бюракратычных адносін да выпраўлення дапушчаных памылак Аршанскі райком партыі па неправераных і неабгрунтаваных матэрыялах выключыў з партыі інжынера тав. Гарбаўца за быццам-бы «шкодніцтва». Талачынскі райком партыі выключыў з ВКП(б) механіка МТС тав. Яська з фармуліроўкай — «за сувязь з ворагам народа». Высунутыя абвінавачанні аказаліся паклёпніцкімі, і тт. Гарбавец і Ясько аднаўлены ў партыі.

Не выконваюць рашэння Пленума ЦК ВКП(б) Дрысенскі, Цэрахоўскі і Чачэрскі райкомы партыі. Дрысенскі райком партыі, разглядаючы апеляцыю комуніста т. Клімковіча, механічна пацвердзіў рашэнне пярвічнай арганізацыі аб яго выключэнні з партыі. Пасля высвятлілася, што гэтыя абвінавачанні неабгрунтаваныя, з'яўляюцца паклёпніцкімі.

Аб фармальных адносінах да выканання рашэнняў студзеньскага Пленума ЦК ВКП(б) сведчыць і тое, што асобныя партыйныя арганізацыі няўважліва адносяцца да разгляду апеляцый, аднаўляюць у партыі людзей, якія не ўнушаюць палітычнага давер'я, людзей, варожых справе соцыялізма, людзей, якіх пасля аднаўлення выкрываюць, як ворагаў народа. Такія факты мелі месца ў менскай гарадской партыйнай арганізацыі, у Гомелі, Чавусах і віцебскай сельскай партарганізацыі. Няма чаго і гаварыць, наколькі шкодны фармальны, небольшэвіцкі падыход да выканання важнейшых рашэнняў партыі.

Партыйныя кіраўнікі полацкай, багушэўскай арганізацый, нават пасля выкрыцця ворагаў народа з партбілетам у кішэні, не робяць для сябе неабходных палітычных вывадаў, не выхоўваюць на гэтых фактах комуністаў, забываючы ўказанні студзеньскага Пленума ЦК ВКП(б) аб неабходнасці **«усямернага павышэння большэвіцкай пільнасці партыйных мас, выкрыцця і выкарчоўвання да канца ўсіх вольных і нявольных ворагаў партыі».**

Не зжыты яшчэ бесклапотнасць і валакіта пры выдачы партыйных дакументаў аднаўленым у партыі комуністам. Да 1 кастрычніка 1938 года з агульнай колькасці 3.126 чал. аднаўленых у партыі 750 таварышаў не атрымалі партыйных дакументаў. Асабліва дрэнна справа з выдачай партыйных білетаў аднаўленым у ВКП(б) у шклоўскай і магілеўскай партыйных арганізацыях. Тут некаторыя комуністы, аднаўленыя ў 1937 годзе, яшчэ і зараз не атрымалі партыйных дакументаў і ўсё яшчэ абіваюць парогі райкомаў партыі, не атрымліваючы належнага адказу аб прычынах абураючай валакіты.

Нямала ёсць фактаў недапушчальна бяздушных адносін да аднаўленых у партыі. Да гэтых таварышаў часам адносяцца як да няпоўнацэнных комуністаў і таму не даюць работы па кваліфікацыі, не ўцягваюць у актыўнае партыйнае жыццё.

Многія чэсныя комуністы былі выключаны з партыі па паклёпніцкіх даносах ворагаў, правакатараў, кар'ерыстаў, якія імкнуліся перабіць нашы большэвіцкія кадры, выслужыцца на выключэннях, пасеяць недавер'е ў нашых радах. Аднаўляючы таварышаў у партыі, Лельчыцкі, Даманавіцкі і Глускі райкомы партыі не прыцягвалі да суровай адказнасці паклёпнікаў, пакідалі іх непакаранымі. Такая практыка няправільная. Яна сведчыць пра тое, што кіраўнікі гэтых партыйных арганізацый не зразумелі рашэнняў студзеньскага Пленума ЦК ВКП(б).

Слаба выкрываюць паклёпнікаў і кар'ерыстаў на сваіх старонках абласныя і раённыя газеты. Многія рэдактары газет ухіліліся ад выкрыцця правакатараў, паклёпнікаў. Такія раённыя газеты, як лельчыцкая, клімавіцкая, клічаўская, сталі ў баку ад барацьбы за поўнае выкананне рашэнняў Пленума, яны не рэабілітуюць абняслаўленых комуністаў і беспартыйных таварышаў.

Выконваючы рашэнні студзеньскага Пленума ЦК ВКП(б), трэба рэзка асудзіць тых кіраўнікоў партыйных арганізацый, якія наіўна лічаць, што выпраўленне дапушчаных памылак можа падарваць аўтарытэт партыі і пашкодзіць справе выкрыцця ворагаў народа. Гэтыя партыйныя кіраўнікі не разумеюць, што кожны выпадак няправільнага выключэння з партыі на-руку толькі ворагам партыі.

Значэнне рашэнняў студзеньскага Пленума ЦК ВКП(б), якія прасякнуты сталінскай мудрасцю, выключна вялікае; яны з'яўляюцца вострай зброяй у барацьбе з ворагамі народа, яны ўзбройваюць кожнага комуніста рэволюцыйнай пільнасцю, яны з'явіліся яркім узорам сталінскіх клопатаў аб жывым чалавеку, аб лёсе комуністаў.

«Партыя, — гаварыў таварыш Сталін, — стала для члена партыі вельмі вялікай і сур'ёзнай справай і членства ў партыі або выключэнне з партыі — гэта вялікі пералом у жыцці чалавека».

Да канца выканаць рашэнні студзеньскага Пленума ЦК ВКП(б) — значыць поўнасцю выправіць памылкі, рашуча знішчыць элементы бюракратызма, валакіты, фармалізма і нячуткіх адносін да людзей, мабілізаваць комуністаў на далейшае выкрыццё і выкарчоўванне трацкісцка-бухарынскіх фашысцкіх лазутчыкаў, у якую-б тогу яны ні апраналіся.

Большэвіцкае выкананне рашэнняў студзеньскага Пленума ЦК ВКП(б) дапаможа паляпшэнню партыйна-масавай работы, выхаванню комуністаў, забяспечыць новы рост сілы і згуртаванасці нашай партыі вакол сталінскага Цэнтральнага Камітэта, вакол вялікага правадыра працоўных таварыша Сталіна.

САМАЛЁТ „РОДИНА“ ЗНОЙДЗЕН

Учора ў 4 гадзіны 33 мінуты раніцы камандуючы паветранымі сіламі 2-й арміі камдзіў Сарокін паведаміў па прамому праваду ў Маскву наступнае:

— Самалёт «Родина» знаходзіцца ў 14 кілометрах на паўночны ўсход ад Дукі і ў пяці кілометрах ад ракі Амгунь. Для экіпажа самалёта скінута гарачае кофе ў тэрмасах, цёплыя наскі, боты і адзенне. Скінулі таксама карту з указаннем месцазнаходжання самалёта. Экіпаж усё сабраў. Ён з захапленнем сустракаў нас апладысментамі. Зараз еду на аэрадром для падрыхтоўкі парашутнага дэсанта.

З Масквы член урадавай камісіі па пералёту тав. Картушоў прапанаваў разам з дэсантам скінуць экіпажу гумавыя лодкі, вадзяныя лыжы, забяспечыць дэсант цёплымі рэчамі. Камандзіру дэсанта прапанавана праверыць цэласць пломб на баках і барографах. Апрача таго, былі даны канкрэтныя ўказанні аб дастаўцы экіпажа ў Комсамольск.

(«ПРАВДА»).

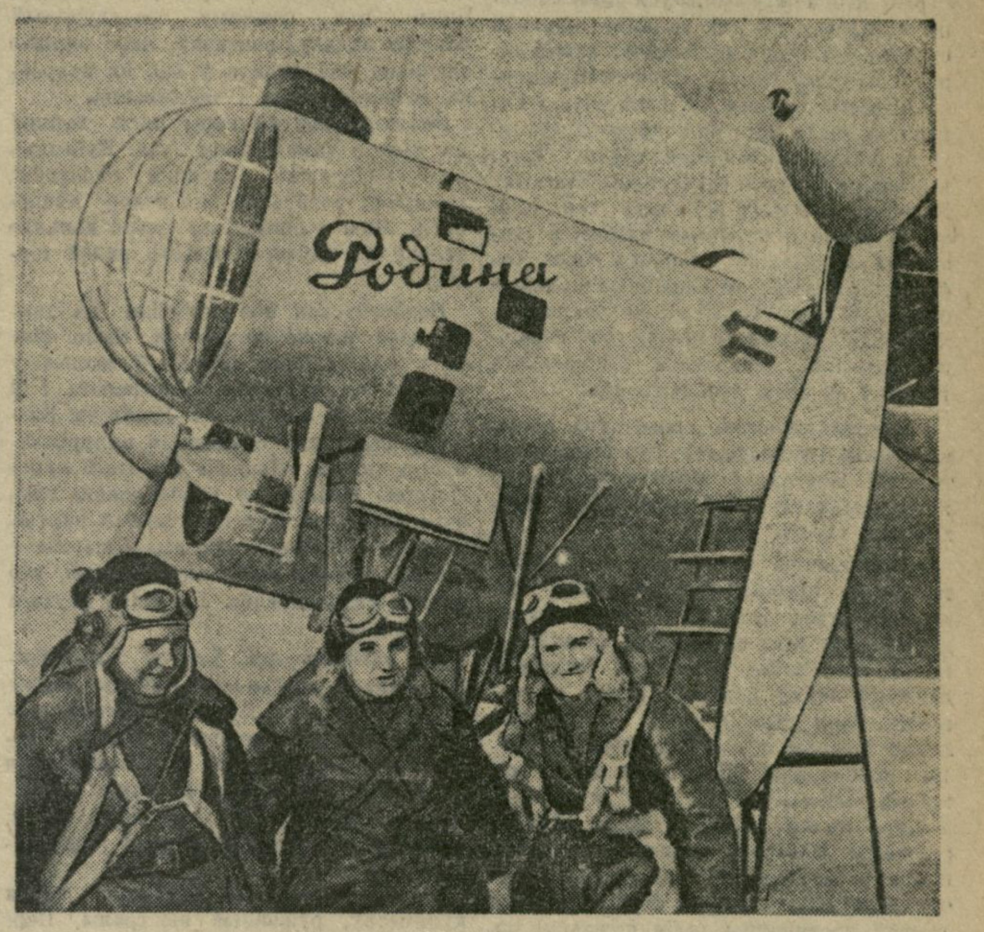

ДАЛЬНІ БЕСПАСАДАЧНЫ ПЕРАЛЁТ САМАЛЁТА «РОДИНА». НА ЗДЫМКУ (злева направа): другі пілот капітан П. Д. ОСІПЕНКА, камандзір самалёта лётчык В. С. ГРЫЗАДУБАВА і штурман—старшы лейтэнант М. М. РАСКОВА перад стартам на Шчолкаўскім аэрадроме.

Саюзфото.

ЯК ІШЛІ ПОШУКІ САМАЛЁТА „РОДИНА“

Апошняя радыёграма з барта самалёта «Родина» была атрымана 25 верасня ў 6 гадзін 52 мінуты па маскоўскаму часу. Пасля гэтага радыёсувязь самалёта з зямлёй спынілася.

Па ўказанню ўрада былі прыняты экстраныя меры. Мясцовым арганізацыям Далёкага Усходу былі даны ўказанні аб арганізацыі нагляду за палётам самалёта і яго росшукаў усімі наяўнымі сродкамі.

Былі падставы лічыць, што адважны экіпаж «Родины», нават пасля спынення радыёсувязі з зямлёй, прадаўжаў палёт на ўсход. Гэта пацвярджалася весткамі, атрыманымі з розных пунктаў, ляжачых паблізу трасы пералёту. Асабліва многа паведамленняў было атрымана з раёна Кербі, размешчанага ў 130 кілометрах ад Комсамольска. У гэтым раёне пралёт самалёта наглядалі ў Дзям'янаўцы, Гуге, Гатцынцы, Каменцы, Дукі, у раёне возера Эверон і ракі Курмуш.

Такім чынам, урадавая камісія мела многія паведамленні аб пралёце самалёта ў напрамку да Комсамольска-на-Амуры.

Адразу-ж для росшукаў былі прыцягнуты 30 самалётаў. Апрача таго, былі арганізаваны буйныя пошукавыя партыі з мясцовых жыхароў, галоўным чынам, паляўнічых.

Да 30 верасня самалётамі, удзельнічаючымі ў пошуках «Родины», была абследвана велізарная тэрыторыя па абодва бакі чыгункі ад Чыты да Хабараўска. Апрача таго, шляхам прачосвання самалётамі мясцовасці, былі абследваны раёны па маршруту — Срэценск, Калакан, Тында, Рухлава і вялікая тэрыторыя па Магочы да ракі Олекмы.

1 і 2 кастрычніка самалётамі былі аблятаны новыя раёны.

Асаблівая ўвага была звернута на абследванне велізарнай тэрыторыі, размешчанай ад Комсамольска ў радыусе да 300 кілометраў.

Апошнія дні ў росшуках «Родины» прымала ўдзел звыш 50 самалётаў. Аднак да 3 кастрычніка пошукі не ўвянчаліся поспехам. Росшукам перашкаджалі неспрыяючыя метэаралагічныя ўмовы: нізкая воблачнасць, дажджы.

Адначасова з росшукамі прадаўжаўся няспынны нагляд за эфірам.

Для абследвання басейнаў рэк Амура і Амгуні і правядзення больш глыбокіх разведак была створана спецыяльная экспедыцыя. Яна складалася з двух цяжкіх гідрасамалётаў, маючых вялікі радыус дзеяння. Гэта экспедыцыя павінна была вылецець на Далёкі Усход раніцай 3 кастрычніка. Аднак гэтага не патрабавалася.

У 9 гадзін 52 мінуты раніцы 3 кастрычніка з Хабараўска па прамому праваду ўпаўнаважаны Наркамсувязі па ДВК тав. Псурцаў паведаміў народнаму камісару сувязі тав. Берману наступнае: «Сёння авіязвяно Грамадзянскага паветранага флота выявіла ў раёне Дукі (пункт на магістралі Комсамольск—Кербі) самалёт, па ўсёй магчымасці «Родина». Самалёт зрабіў пасадку ў балоцістай мясцовасці. Авіязвяно бачыла двух людзей, махаўшых лётчыкам палотнішчам. Зрабіць пасадку ў гэтым раёне нельга. Самалёт двухматорны, серабрыстай афарбоўкі. Па нагляданню лётчыкаў—гэта, безумоўна, самалёт «Родина».

Зараз камандаванне Ваенна-паветраных сіл і Грамадзянскага паветранага флота прымае меры да больш дакладнага высвятлення і арганізацыі дэсанта для выручкі экіпажа «Родина».

Урадавая камісія па атрыманні гэтых вестак дала распараджэнне мясцовым арганізацыям Комсамольска і Кербі неадкладна пачаць падрыхтоўку да аказання дапамогі экіпажу. К месцу знаходжання самалёта з Кербі ўжо вышаў маторны катэр, які дойдзе да згібу на захад ад стойбішча Верхне-Каменск, а вышэй пойдуць лодкі да 10 кілометраў. З Дукі накіроўваецца пошукавая партыя з рабочых і паляўнічых. Экіпажу самалёта «Родина» з малай вышыні будуць скінуты прадукты, медыкаменты, гумовыя боты, цёплае адзенне, гарачае кофе і какао ў тэрмасах. Абследваецца рака з мэтай высвятліць магчымасць пасадкі на ёй гідрасамалёта або самалёта «У-2». Пры магчымасці будзе скінут парашутны дэсант, у тым ліку ўрач.

Урадавай камісіяй дано таксама ўказанне адправіць да месцазнаходжання экіпажа самалёта «Родина» пошукавыя партыі на аленях і конях для хутчэйшай дастаўкі экіпажа.

Размовы па прамому праваду з гор. Комсамольскам

У 10 г. 24 мін. 3 кастрычніка адбылася першая размова па прамому праваду з г. Комсамольскам-на-Амуры.

КОМСАМОЛЬСК. Ля апарата сакратар гаркома партыі т. Пегаў.

МАСКВА. Ля апарата начальнік ваенна-паветраных сіл РСЧА камандарм Лакціёнаў.

— Добры дзень. З досвіткам на самалётах трэба экіпажу «Родина» скінуць на парашутах наступнае: тры пары высокіх гумавых ботаў, па 3 пары на кожную доўгіх шарсцяных панчох, прадукты харчу — тэрмасы з гарачым какао і кофе. Медыкаменты і перавязачны матэрыял. Скідаць трэба у непрамакаемых мяшках. Боты скінуць з нізкай вышыні без парашута і непасрэдна ля самалёта.

Ад імя ўрадавай камісіі прашу прыняць меры да хутчэйшага зняцця экіпажа. Абавязкова ў прызначаныя партыі людзей уключыце ўрача з медыкаментамі.

Усё. Дзякую за інфармацыю. Ці ўсё зразумела?

КОМСАМОЛЬСК. Зразумела. Усё, што трэба скідаць, будзе прыгатоўлена і пагружана на самалёты.

Таварыш камандарм, перадайце камісіі і ўраду — усё будзе выканана. Зараз мы яшчэ раз абмяркуем вашы ўказанні і поўнасцю забяспечым іх выкананне.

МАСКВА. Перадам. Да пабачэння. З вамі няма Сахарава?

КОМСАМОЛЬСК. Ля апарата лётчык Сахараў.

МАСКВА. Таварыш Сахараў, гаворыць з вамі камандарм Лакціёнаў. Коратка перадайце, за колькі кілометраў ад ракі Амгунь на ўсход знаходзіцца самалёт «Родина», у якім ён становішчы, скапатыраваў, ці не? У які час, па маскоўскаму ці мясцоваму, вы былі над самалётам? Нос самалёта відзён, ці пагрузіўся ў балота?

КОМСАМОЛЬСК. Таварыш камандарм, пасля вылёту з Комсамольска праз 3 гадзіны 15 мінут я ўжо ляцеў удоўж правага берага ракі Амгунь. Неўзабаве заўважыў, што зводаль нешта бялее, пачаў спускацца ніжэй, апусціўся да брыючага палёту (10 метраў). Бачыў самалёт 2-маторны. Ён сядзіць у балоцістай мясцовасці носам на захад. Нос самалёта ў балота не пагружан. Перад самалётам метраў за дзесяць знаходзіўся экіпаж. Два чалавекі размахвалі белым палотнішчам. Зрабіўшы некалькі кругоў, пераканаўся, што гэты самалёт—сапраўды самалёт **«Родина».** Самалёт не скапатыраваў. Відаць сляды калёс. Самалёт прабег па балоту 30—40 метраў. Месца для пасадкі свайго самалёта ў радыусе 20-ці клм. я не знайшоў. Мясцовасць ля самалёта бязлесная, у дыяметры 10—15 клм.

ПАВЕДАМЛЕННЕ АБ САМАЛЁЦЕ „РОДИНА“

4 кастрычніка няспынна падтрымлівалася сувязь па прамому праваду паміж Масквой і Комсамольскам-на-Амуры.

У 1 гадзіну 35 мінут у Маскве было атрымана паведамленне, што поўгадзіны назад з Комсамольска да месца пасадкі «Родины» вылецелі два самалёты. На адным з іх у палёт адправіўся лётчык Грамадзянскага паветранага флота тав. Сахараў, на другім — камдыў тав. Сарокін.

У 2 гадзіны 52 мінуты самалёты ўжо знаходзіліся над «Родиной». Яшчэ праз 35 мінут лётчык Сахараў паведаміў па радыё, што экіпажу «Родина» скінут на парашутах груз: прадукты, у тым ліку гарачае кофе ў тэрмасах, а таксама цёплая адзежа і карта з указаннем месцазнаходжання самалёта. Адначасова быў выкінут вымпел з умоўным кодам, карыстаючыся якім экіпаж «Родины» сігналізаваў, што ля самалёта знаходзяцца Грызадубава і Осіпенка.

Пры дапамозе гэтага-ж кода пілоты «Родины» паведамілі разведчыя самалёты, што штурман М. Раскова перад пасадкай самалёта спусцілася на парашуце. Яны таксама паказалі стрэлкай напрамак да яе мяркуемага месцазнаходжання.

Абследаваўшы раён у паказаным паўднёва-ўсходнім напрамку, лётчыкі, аднак, не знайшлі тав. Расковай.

У 4 гадзіны 06 мінут самалёты тт. Сахарава і Сарокіна вярнуліся ў Комсамольск. Адразу-ж пасля іх пасадкі тут пачалася падрыхтоўка групы самалётаў да росшукаў М. Расковай і высадкі паветранага дэсанта ў раёне месцазнаходжання «Родины».

У 8 гадзін 10 мінут шэсць самалётаў былі ўжо ў паветры. Гэтай групай машын камандаваў начальнік Далёка-Усходняга Упраўлення Грамадзянскага паветранага флота тав. Пікаў. Самалётамі кіравалі пілоты Овечкін, Бурлакоў, Дзяркунскі, Раманаў, Сахараў. На адным з самалётаў знаходзіўся паветраны дэсант.

У 9 гадзін 05 мінут у Маскву было перадана, што ўсе самалёты падыходзяць да месца пасадкі «Родины». Неўзабаве машыны ўжо кружылі над серабрыстай птушкай, распасцёршай свае шырокія крыллі на вязкім балоце. Скінуўшы экіпажу «Родины» перапраўчныя сродкі, зброю, абмундзіраванне і прадукты, большая частка машын накіравалася на пошукі М. Расковай. Лётчыкі старанна абследвалі рэдкі балоцісты лес, які знаходзіцца ў паўднёва-заходнім напрамку ад самалёта.

Хутка ўрадавая камісія атрымала з Комсамольска радыёграму:

— У 9 гадзін 30 мінут трэці чалавек экіпажа «Родина» знойдзен у раёне сялення Дукі.

У гэты час над раёнам пасадкі самалёта «Родина» кружыў дэсантны самалёт. У 10 гадзін з яго былі скінуты два парашутысты — капітан Палежаеў і старшы лейтэнант Ерэмін. Парашутысты прызямліліся добра недалёка ад самалёта. Таварышы Грызадубава і Осіпенка радасна віталі парашутыстаў.

У 11 гадзін адбылася чарговая размова па прамому праваду з Комсамольскам-на-Амуры. З Комсамольска перадалі:

— Лётчыкі Грамадзянскага паветранага флота Дзеркунскі, Кірсанаў, бортрадыст Сіткоў і бортмеханік Федзін знайшлі ў рэдкім балоцістым лесе, прыкладна, за 20 кілометраў ад месцазнаходжання «Родины», трэцяга члена экіпажа «Родины» таварыша Раскову. Яна стаяла на паляне каля толькі-што разведзенага кастра і хусткай вітала лётчыкаў. З самалёта ёй скінулі прадукты, якія яна зараз-жа падабрала.

Урадавай камісіяй дадзена распараджэнне падрыхтаваць двух вопытных парашутыстаў і раніцою 5 кастрычніка скінуць іх з самалёта на дапамогу Расковай. Парашутысты снабжаюцца компасам, зброяй і неабходнымі прадуктамі харчу. Калі патрэбна будзе, ім будуць скінуты з самалёта гумавая лодка і лыжы.

Па плану тт. Грызадубава, Осіпенка і Раскова разам з парашутыстамі павінны выйсці да ракі Амгунь. Адсюль яны на гумавых лодках павінны даплыць да Ніжняй Каменкі, куды к гэтаму часу падыйдуць катэры, якія забяруць усю групу і даставяць у Кербі. З Кербі экіпаж «Родины» і парашутысты будуць перакінуты на самалётах спачатку ў Комсамольск, а потым у Хабараўск.

Беспасадачны пералёт П. Д. Осіпенка, М. М. Расковай і В. Ф. Ламака Севастопаль—Архангельск прызнан міжнародным рэкордам

Авіяцыйна-спартыўная камісія Цэнтральнага аэраклуба СССР імя Косарэва атрымала паведамленне ад прэзідыума Міжнароднай Авіяцыйнай Федэрацыі (ФАІ) аб зацверджанні рэзультатаў беспасадачнага палёту, зробленага 2 ліпеня савецкімі лётчыцамі П. Д. Осіпенка, М. М. Расковай і В. Ф. Ламака па маршруту Севастопаль—Архангельск.

Прэзідыум Міжнароднай Авіяцыйнай Федэрацыі прызнаў рэзультаты гэтага пералёту міжнароднымі жаночымі рэкордамі дальнасці палёту па прамой і ломанай лініях. Савецкія лётчыцы на аднаматорным гідрасамалёце «МП-1» па прамой лініі пакрылі без пасадкі 2.241 кілометр 501 метр, а па ломанай лініі — 2.371 кілометр 990 метраў.

(БЕЛТА).

РАЗДЗЯЛЕННЕ СВЕРДЛОЎСКАЙ ВОБЛАСЦІ РСФСР НА ПЕРМСКУЮ І СВЕРДЛОЎСКУЮ ВОБЛАСЦІ

Прэзідыум Вярхоўнага Совета СССР зацвердзіў прадстаўленне Прэзідыума Вярхоўнага Совета РСФСР аб раздзяленні Свердлоўскай вобласці на Пермскую вобласць з цэнтрам у г. Пермі і Свердлоўскую вобласць з цэнтрам у г. Свердлоўску.

У АПОШНЮЮ МІНУТУ

ПОЛЬШЧА ПАДТРЫМЛІВАЕ ВЕНГЕРСКІЯ ДАМАГАННІ

ВАРШАВА, 4 кастрычніка. (БЕЛТА). Увесь польскі ўрадавы рэакцыйны друк прадаўжае шырокую кампанію за далейшы раздзел Чэхаславакіі, патрабуючы неадкладнага задаволення анексіяністскіх дамаганняў Венгрыі. Орган міністэрства замежных спраў «Экспрэс поранны» заяўляе, што адарванне ад Чэхаславакіі «венгерскіх зямель» «не можа адкладвацца толькі з-за таго, што Венгрыя сама не можа справіцца з Чэхаславакіяй». «Да таго часу, — прадаўжае газета, — пакуль не будуць задаволены венгерскія патрабаванні, Польшчы будзе цяжка змяніць свае крытычныя адносіны да чэхаславацкай дзяржавы».

Ужываючы звычайную фашысцкую тактыку запужвання, «Газета польска» заяўляе, што Югаславія і Румынія не будуць умешвацца ва «ўрэгуляванне» венгерскіх патрабаванняў».

ПЕРАД ПЛЕБІСЦЫТАМ У ЧЭХАСЛАВАКІІ

ПРАГА, 4 кастрычніка. (БЕЛТА). Учора і сёння з Прагі і іншых цэнтраў рэспублікі былі адпраўлены паязды з грамадзянамі, якія вярталіся на радзіму (у раёны Судэцкай вобласці) для прыняцця ўдзелу ў надыходзячым плебісцыце. (Як вядома, значная частка насельніцтва Судэцкай вобласці ўцякла ўнутр краіны, як толькі стала вядома аб мюнхенскім пагадненні).

ПАРТЫЙНАЕ ЖЫЦЦЁ

ВОПЫТ ПАЛІТРАБОТЫ НА ТАКТЫЧНЫХ ВУЧЭННЯХ

У часці, дзе ваенкомам тав. Хвалей, прадстаялі тактычныя вучэнні. Палітрук тав Бязносаў [illegible] да іх старанна рыхтавацца.

Перад выхадам на вучэнні ён правёў інструкцыйную нараду з комуністамі і беспартыйным актывам, размеркаваў абавязкі сярод комуністаў і комсамольцаў, разгарнуў соцыялістычнае спаборніцтва. На перыяд вучэнняў Бязносаў склаў план работы і строга яго прытрымліваўся. Комсамольцу т. Мухіну ён даў заданне правесці гутарку аб гераізме байцоў, камандзіраў і палітработнікаў Першай (Прыморскай) арміі. Байцам тт. Сімховічу і Гарабчуку было даручана правесці гутаркі аб захаванні ваеннай тайны. Былі вылучаны і праінструктаваны чытчыкі. Кожнаму чытчыку-агітатару тав Бязносаў раней прыгатаваў альбом з газетных выразак. У альбомах былі сабраны артыкулы аб гераічных подвігах байцоў-далёкаўсходнікаў, аб затрыманнях шпіёнаў-дыверсантаў, аб гераічнай барацьбе іспанскага і кітайскага народаў за сваю незалежнасць.

Паходны ленкуток папоўніўся новымі кнігамі і брашурамі. Тут была палітычная, мастацкая літаратура, газеты з матэрыяламі аб Другой Сесіі Вярхоўнага Совета СССР.

Часць вышла на вучэнні. Падраздзяленне зрабіла 30-кілометравы паход. Палітрук Бязносаў у часе паходу ўбачыў, што адзін баец стаміўся і пачаў адставаць. Тады тав. Бязносаў дазволіў байцу пакласці ранец на павозку. Баец дагнаў сваё падраздзяленне і разам з усімі прыбыў да месца назначэння. Другі баец у час марша скардзіўся на тое, што яго моцна мучае смага, а вады ў флязе няма. Палітрук Бязносаў напаіў байца з сваёй флягі і адначасова растлумачыў яму і іншым байцам, што ў баявой абстаноўцы такія цяжкасці могуць быць часта, але трэба прывучаць сябе да вынослівасці.

На кожным 10-мінутным прывале праводзілі сваю работу чытчыкі. На вялікім прывале шырока разгортвалі палітработу. Праведзен агульны сход з пытаннем «Аб задачах падраздзялення ў абароне і ў наступленні». Выпушчан баявы лісток, прысвечаны першым вынікам соцыялістычнага спаборніцтва.

На прывале разгарнуў работу чырвонаармейскі гурток самадзейнасці. Выступалі танцоры, гарманісты, дэкламатары. Кіравалі гуртком комсамольцы тт. Аксёнаў і Цулеў.

У паходным ленкутку размясціліся байцы і камандзіры. Адны іграюць у шашкі і даміно, другія пішуць заметкі ў баявы лісток, трэція чытаюць гераічныя эпізоды з баёў ля возера Хасан.

— Калі вораг нападзе, — заявіў баец-выдатнік Елісееў, — буду таксама адважным і мужным кулямётчыкам, якім быў комсамолец Сцяпан Кудзінаў, які касіў сваім кулямётам, як траву, нападаўшых самураяў.

Падраздзяленне займае абарону. Атрымана задача—вырыць акопы ў поўны профіль і замаскавацца.

Работа кіпіць і спорыцца. Мільгаюць лапаты. Аддзяленні спаборнічаюць на хутчэйшае выкананне пастаўленай задачы.

Палітрук Бязносаў асаблівую ўвагу звярачае на тое, каб комсамольцы служылі прыкладам для ўсіх байцоў. Яшчэ раз кожнаму растлумачыў баявую задачу, расказаў, якое вялікае значэнне мае лапата ў баі, як патрэбна самаакапвацца і маскавацца.

На схіле крутой гары пяць байцоў на чале з камандзірам тав. Кубышкіным знішчаюць апошнія недаробкі, маскуюць свой акоп пад колер мясцовасці. Яны першымі закончылі капанне акопаў на паўгары гадзіны раней тэрміну.

Верасеньская ноч апусціла на зямлю сваё чорнае пакрывала. Было цёмна і ціха. Байцы сядзелі ў акопах у чаканні «праціўніка». Палітработа і ў гэты час не спынялася. Палітрук Бязносаў расказваў байцам аб надрукаваным у газеце «Правда» Кароткім курсе гісторыі ВКП(б), аб неабходнасці глыбока вывучаць гісторыю нашай партыі. Гаварыў ён упоўголаса, амаль шэптам—патрэбна было захоўваць цішыню, каб не дэмаскаваць сябе. Уважліва слухалі яго байцы.

На світанні два ўзводы «праціўніка» павялі наступленне. Нашы байцы і камандзіры падпусцілі «праціўніка» за 300 метраў. Дзякуючы добрай маскіроўцы, «праціўнік» падраздзялення не выявіў і спакойна рухаўся наперад. Камандзір тав. Паўлыга падае каманду: «Па наступаючаму «праціўніку» агонь!».

Ранішнюю цішыню парушае трэск кулямётаў, ружэйныя выстралы. Першымі адкрылі агонь тт. Байко, Новасёлаў, Александраў. Іх меткія выстралы хутка знішчалі кулямётныя разлікі «праціўніка», адкрыўшы шлях нашай пяхоце.

Раздавалася каманда «ў атаку». Байцы і камандзіры магутнай нястрымнай лавінай кінуліся на «праціўніка». Наперадзе беглі комсамольцы-выдатнікі тт. Шытаў, Елісееў, Белякоў, Сцяпанаў. Раскатваецца магутнае «ура». «Праціўнік» не вытрымаў нашай контратакі і адступіў на свае пазіцыі з вялікімі «стратамі». Комсамольцы былі ўсюды ў авангардзе. Дзякуючы гэтаму падраздзяленне добра справілася з задачамі.

Усе байцы і камандзіры паказалі выключна добрыя ўзоры работы. На занятках былі выпушчаны 4 баявыя лісткі. За час заняткаў падана 6 заяў ад байцоў аб прыёме ў комсамол і дзве заявы аб прыёме ў кандыдаты партыі. Чатыры малодшыя камандзіры падалі дакладныя аб залічэнні іх на звыштэрміновую службу.

Вл. ЗАЙКІН.

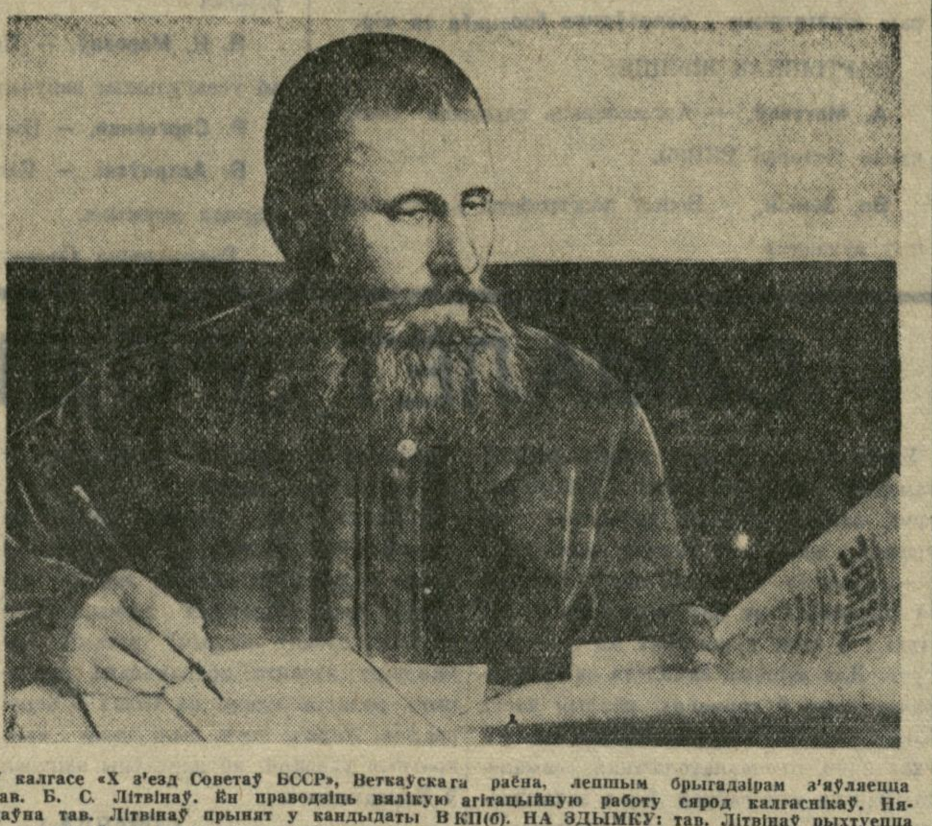

У калгасе «Х з'езд Советаў БССР», Веткаўскага раёна, лепшым брыгадзірам з'яўляецца тав. Б. С. Літвінаў. Ён праводзіць вялікую агітацыйную работу сярод калгаснікаў. Нядаўна тав. Літвінаў прынят у кандыдаты ВКП(б). НА ЗДЫМКУ: тав. Літвінаў рыхтуецца да заняткаў па правядзенню агітацыі сярод насельніцтва.

Фото Шаевіча (СФ).

АГУЛЬНААДУКАЦЫЙНАЯ ВУЧОБА КОМУНІСТАЎ

Тры агульнаадукацыйныя школы для малапісьменных комуністаў створаны пры гарадскіх райкомах КП(б)Б Менска. У іх навучаецца да 500 комуністаў прадпрыемстваў, арцелей і совецкіх устаноў. Тут яны атрымаюць веды ў аб'ёме 6 класаў сярэдняй школы па рускай мове, матэматыцы, геаграфіі, гісторыі народаў СССР і інш. Для работы ў школах падабраны кваліфікаваныя педагогі. Зараз праводзіцца падрыхтоўка выкладчыкаў па гісторыі ВКП(б). У школе Кагановіцкага раёна гісторыю партыі будзе выкладаць загадчык культпропа райкома тав. Камінскі. У адной з груп школы Варашылаўскага раёна выкладаць гісторыю партыі будзе сакратар райкома тав. Карэнчук.

Школы працуюць 10 раз у месяц. Слухачы актыўна наведваюць заняткі. Партыйныя арганізацыі раду прадпрыемстваў стварылі неабходныя ўмовы для паспяховай вучобы комуністаў; многія з іх пераводзяцца працаваць у дзённыя змены. Школа Кагановіцкага раёна працуе ў дзве змены. На цагельным заводзе № 1 ствараецца філіял гэтай школы, які пачынае працаваць з 10 кастрычніка. Для аказання дапамогі адстаючым пры школе Сталінскага раёна арганізавана кансультацыя. Усе слухачы школы забяспечаны падручнікамі. У школах праводзяцца гутаркі па пытаннях міжнароднага становішча.

У школе Варашылаўскага раёна навучаецца 216 чалавек. Тут арганізавана спаборніцтва класаў і асобных слухачоў на лепшую вучобу. Стары рабочы Белкомунбуда тав. Карасік акуратна наведвае заняткі, старанна да іх рыхтуецца. Ён дасягнуў таго, што датэрмінова цяпер пераводзіцца ў 6 клас. Добрыя прыклады ў вучобе паказваюць рабочыя завода «Беларусь» тт. Бліцман і Чэргановіч.

Аднак неабходна падкрэсліць, што асобныя пярвічныя партыйныя арганізацыі недаацэньваюць важнасць агульнаадукацыйнай вучобы. Не стварыла ўмоў для вучобы малапісьменных комуністаў партарганізацыя фабрыкі «Кастрычнік». Тут з 17 малапісьменных комуністаў школу наведваюць толькі два.

Жыццё Чырвонай Арміі

КАМАНДЗІР тав. СІДАРЭНКАЎ

Узвод палкавой школы, якім камандуе лейтэнант-комуніст тав. Сідарэнкаў, карыстаецца заслужаным аўтарытэтам у Н-скай часці. На інспектарскай праверцы, праведзенай штабам узвод вышаў на першае месца, атрымаўшы агульную ацэнку «выдатна».

Поспех прышоў не адразу. Узвод доўга адставаў па страявой і агнявой падрыхтоўцы. Тав. Сідарэнкаў не спалохаўся труднасцей, ён энергічна ўзяўся за абучэнне і выхаванне курсантаў. Камандзір склікаў малодшых камандзіраў, пагутарыў з імі, расказаў, як трэба арганізоўваць соцыялістычнае спаборніцтва. Курсанты заключылі паміж сабой індывідуальныя дагаворы. Добрая арганізацыя соцыялістычнага спаборніцтва, канкрэтнае кіраўніцтва ім забяспечылі поспех. Было ліквідавана адставанне па страявой падрыхтоўцы.

Трудней даваліся поспехі па агнявой падрыхтоўцы, але і ў гэтым упорная работа дала свае вынікі. Тав. Сідарэнкаў выясніў прычыны невыканання стралковых практыкаванняў кожным курсантам паасобку, указаў, як трэба выправіць памылкі. Курсант тав. Патапаў сам нават не быў упэўнен у тым, што калі-небудзь навучыцца метка страляць. Камандзір асабіста займаўся з тав. Патапавым, і зараз курсант страляе на добра і выдатна.

...Узвод на агнявым рубяжы. Лейтэнант тав. Сідарэнкаў старанна перад выстралам інструктуе курсантаў.

— Агонь! — раздаецца каманда.

Курсанты старанна цэляцца. Раздаецца сухі трэск некалькіх выстралаў. З радасцю курсанты аглядаюць прастрэленыя мішэні.

Курсант Андрэеў выканаў задачу на выдатна—з 30 магчымых 30 ачкоў.

Курсанты тт. Серыкаў, Манохін, Мінін і іншыя з 30 магчымых далі 29 ачкоў. Наогул, узвод выканаў стральбу на выдатна.

Тав. Сідарэнкаў многа працуе з малодшымі камандзірамі, дапамагае ім павышаць свае ваенныя і палітычныя веды.

Ва ўзводзе арганізавана штодзённая чытка газет. Часта праводзяцца гутаркі аб міжнародным становішчы. Два разы ў месяц склікаюцца сходы курсантаў і камандзіраў, дзе падводзяцца вынікі вучобы.

Так тав. Сідарэнкаўператварыў свой узвод у перадавы ў часці. Курсанты любяць свайго камандзіра, які таксама з'яўляецца для іх і добрым таварышам. Тав. Сідарэнкаў праводзіць вялікую работу па папулярызацыі рашэнняў партыі і ўрада і выхоўвае курсантаў у духу адданасці справе партыі Леніна—Сталіна.

А. ЛЮБІМЦАЎ.

НЕАДКЛАДНА ВЫКАНАЦЬ ЗАКОН АБ УСЕАГУЛЬНЫМ НАВУЧАННІ

Партыя і ўрад праяўляюць выключныя клопаты аб тым, каб усе дзеці працоўных нашай краіны вучыліся, каб кожны вучань атрымаў асвету не толькі за пачатковую школу, але і за сярэднюю і вышэйшую.

Ворагі народа, якія арудавалі ў сістэме органаў народнай асветы, ужывалі ўсякія меры для зрыву пастановы партыі і ўрада аб усеагульным навучанні. Гэта прывяло да таго, што значны процант дзяцей школьнага ўзросту, падлягаючых абавязковаму навучанню, асталіся па-за школай. Зрыў закона аб усенавучы заключаўся не толькі ў тым, што частка дзяцей не наведвала школы, а і ў тым, што ў пачатку вучэбнага года дзеці са значным спазненнем з'яўляліся ў школу, траплялі ў разрад адстаючых, адсейваліся ад школы.

Пачатак 1938-39 навучальнага года паказвае, што аж да гэтага часу не ўсе дзеці ахоплены навучаннем. Абследваннем становішча ўсенавуча па Рэчыцкаму раёну ўстаноўлена, што на 15—18 верасня многія дзеці школьнага ўзросту не ахоплены школамі. Некаторыя дырэктары і загадчыкі школ груба парушаюць пастанову партыі і ўрада аб усенавучы.

Так, напрыклад, першы клас пракісемскай няпоўнай сярэдняй школы (дырэктар т. Несцюк) да 18 верасня яшчэ не наведвалі 15 дзяцей. Доказам безадказных адносін кіраўніцтва гэтай школы і раёна да справы ўсенавуча з'яўляецца тое, што чацвёра дзяцей 13—14-гадовага ўзросту толькі ў гэтым годзе прыдуць навучацца ў першы клас.

У артукоўскай няпоўнай сярэдняй школе (дырэктар Пашкевіч) не ахоплена навучаннем 40 чалавек.

Будка-шыбінскай пачатковай школай (загадчык Чэрнякоў) не ахоплена вучобай 27 чалавек.

У броненскай няпоўнай сярэдняй школе (дырэктар Лапацін) 1—4 класы яшчэ не наведвае 45 чалавек.

Па жмураўскай пачатковай школе (загадчык школы Прахарэня) у 3 класе 16 верасня адсутнічала 30 проц. вучняў. У гэтай школе замест наладжвання выхаваўчай работы сярод вучняў загадчык школай, не гледзячы на пачатак вучэбнага года, выключыў са школы двух вучняў.

Адваротнае становішча заўважаецца там, дзе дырэктары і загадчыкі школ па-большэвіцку правялі барацьбу за ажыццяўленне ўсенавуча. Прыкладам гэтага з'яўляецца салтанаўская няпоўная сярэдняя школа (дырэктар Сіўко). 1 верасня 1938 г. усе 425 вучняў гэтай школы своечасова з'явіліся на заняткі.

Неабходна на працягу бліжэйшых дзён дабіцца, каб па-за школай не асталося ні аднаго дзіцяці, якое падлягае ўсенавучу.

Разам з гэтым трэба забяспечыць штодзённа стопроцантнае, акуратнае наведванне школ. Трэба добра памятаць, што пропускі вучнямі заняткаў — прамы шлях да адставання ў вучобе, шлях да другагодніцтва. Зараз неабходна яшчэ раз арганізаваць дэтальную праверку становішча ўсеагульнага навучання ў кожным раёне. Загадчыкі аддзеламі народнай асветы павінны накіраваць у школы сваіх работнікаў на справу ўсенавуча, для дапамогі і кантролю ў гэтай справе. Пастанову партыі і ўрада трэба шырока абмеркаваць на сходах бацькоў, паставіць на прэзідыумах РВК і горсоветаў і прыняць канкрэтныя мерапрыемствы, якія забяспечаць поўны ахоп навучаннем дзяцей. Трэба аказаць матэрыяльную дапамогу школьнікам-сіротам у набыцці вопраткі, абутку, школьных прылад, прыцягваючы да суровай адказнасці, згодна існуючага законапалажэння, усіх тых, хто будзе перашкаджаць нашым дзецям вучыцца.

Задача партыйных арганізацый, советаў, кожнага загадчыка і дырэктара школы дабіцца выканання пастановы партыі і ўрада аб усеагульным навучанні.

Я. Н. МАРОЗАЎ,
начальнік упраўлення пачатковых школ НКА.

МАЗЫРСКІ РАЙКОМ НЕ РЫХТУЕ ПРАПАГАНДЫСТАЎ

Рад пасяджэнняў і нарад праведзена Мазырскім райкомам КП(б)Б па пытанню падрыхтоўкі да глыбокага вывучэння гісторыі ВКП(б). Там-жа былі намечаны канкрэтныя мерапрыемствы па гэтаму пытанню. Аднак усе добрыя пачынанні асталіся на паперы.

У семінары па падрыхтоўцы прапагандыстаў павінна займацца 20 чалавек. 17 верасня на першых занятках пропсемінара прысутнічала толькі 8 чалавек. На заняткі семінара 23 верасня з'явілася 50 процантаў прапагандыстаў, а 26 верасня не прышоў кіраўнік семінара тав. Кулінковіч. Райком не забяспечыў і нармальнай работы кансультацыі пры парткабінеце. Сакратары Мазырскага райкома КП(б)Б тт. Ісакаў і Дзятлоўскі аднесліся фармальна да важнейшай задачы падрыхтоўкі прапагандыстаў.

РАСПАЧАЛІСЯ ЗАНЯТКІ СЕМІНАРА

ВІЦЕБСК. У партыйных арганізацыях Віцебска праводзіцца падрыхтоўка да глыбокага вывучэння гісторыі ВКП(б). Комуністы партыйных арганізацый завода імя Кірава, фабрыкі «КІМ» і інш вывучаюць перадавыя артыкулы газеты «Правда», азнаёмліваюцца з раздзеламі новага падручніка.

У Доме партыйнай асветы працуе 15-дзённы семінар па падрыхтоўцы прапагандыстаў да правядзення заняткаў па вывучэнню гісторыі партыі ў гуртках. З адрывам ад вытворчасці ў семінары будзе займацца 122 прапагандыстаў і партработнікаў.

Кваліфікаваныя прапагандысты горада чытаюць лекцыі па асобных творах Леніна і Сталіна.

НАРАДА РЭДАКТАРАЎ НАСЦЕНГАЗЕТ

ПРАПОЙСК. Гэтымі днямі адбылася раённая нарада рэдактараў калгасных насценгазет. З дакладам аб выніках Другой Сесіі Вярхоўнага Совета СССР выступіў сакратар РК КП(б)Б, дэпутат Вярхоўнага Совета БССР тав. Маргелаў К. Л. У спрэчках выступіла каля 15 таварышаў.

У канцы нарады зроблен агляд арганізаванай выстаўкі насценгазет. Лепшыя насценгазеты калгасаў імя Варашылава, «Чырвоны будзёнавец», «Праўда», імя Молатава, «Пабеда», «КІМ» і інш. прэміраваны грашыма.

А. ШЭЎЧЭНКА.

АРГАНІЗАВАЦЬ ГЛЫБОКАЕ ВЫВУЧЭННЕ ГІСТОРЫІ ВКП(б)

Кароткі курс гісторыі Усесаюзнай Комуністычнай партыі (большэвікоў), адобраны ЦК ВКП(б), прыкаваў да сябе ўвагу комуністаў, комсамольцаў і ўсіх працоўных не толькі СССР, але і ўсяго свету. Па гэтай кнізе будуць вучыцца мільёны рэволюцыйных рабочых і працоўных. Абавязак кожнага комуніста, комсамольца і непартыйнага большэвіка, і асабліва партыйнага і комсамольскага кіраўніка — глыбока вывучыць гэты каштоўнейшы твор марксізма-ленінізма.

«Вывучэнне гісторыі ВКП(б) абагачае вопытам барацьбы рабочых і сялян нашай краіны за соцыялізм.

Вывучэнне гісторыі ВКП(б), вывучэнне гісторыі барацьбы нашай партыі з усімі ворагамі марксізма-ленінізма, з усімі ворагамі працоўных дапамагае **авалодваць большэвізмам,** павышае палітычную пільнасць.

Вывучэнне гераічнай гісторыі большэвіцкай партыі ўзбройвае веданнем законаў грамадскага развіцця і палітычнай барацьбы, веданнем рухаючых сіл рэволюцыі.

Вывучэнне гісторыі ВКП(б) умацоўвае ўпэўненасць у канчатковай перамозе вялікай справы партыі Леніна—Сталіна, перамозе комунізма ва ўсім свеце» (ўводзіны да Кароткага курса гісторыі ВКП(б).

Гэтыя ўказанні неабходна памятаць кожнаму партыйнаму і непартыйнаму большэвіку.

Кароткі курс гісторыі ВКП(б) вучыць працоўных Совецкага Саюза і ўсяго свету, як наша партыя ў барацьбе з усімі ворагамі народа, трацкісцка-бухарынскімі здраднікамі, агентамі фашызма заваявала грандыёзныя перамогі соцыялізма. Вось чаму выпуск Кароткага курса гісторыі ВКП(б) сустрэт членамі нашай партыі, комсамольцамі і ўсімі працоўнымі Совецкай Беларусі, як і ўсяго Совецкага Саюза, з найвялікшым палітычным уздымам.

Надаючы вялікае значэнне выпуску Кароткага курса гісторыі ВКП(б), ЦК КП(б)Б прыняў спецыяльнае рашэнне, правёў сход партыйнага актыва горада Менска з удзелам загадчыкаў аддзеламі партпрапаганды і агітацыі абкомаў, загадчыкаў культпропамі райкомаў, райпрапагандыстаў, загадчыкаў парткабінетамі і лепшых прапагандыстаў Беларусі, дзе прымала ўдзел 1.500 чалавек.

Такія-ж нарады партыйнага актыва праведзены гаркомамі і райкомамі. У пярвічных партарганізацыях праведзены партыйныя сходы, прысвечаныя выпуску новага падручніка гісторыі ВКП(б)

Цэнтральнай задачай у падрыхтоўцы да глыбокага вывучэння Кароткага курса гісторыі партыі з'яўляецца падбор і падрыхтоўка прапагандыстаў. Многія гаркомы, райкомы і парткомы ўжо прыступілі да гэтай работы.

У Гомельскім гаркоме партыі створана камісія ў складзе сакратара гаркома, культпропа і загадчыка домам партыйнай асветы. Камісія дэтальна знаёміцца з кожным прапагандыстам і ўносіць свае прапановы на бюро, якое зацвярджае кожнага прапагандыста. Такім чынам Гомельскі гарком партыі ўжо зацвердзіў 46 чалавек. Такі-ж парадак падбору прапагандыстаў і ў Кагановіцкім райкоме горада Менска. Кагановіцкі райком зацвердзіў 21 прапагандыста. Гэта работа праводзіцца і іншымі райкомамі.

Для падрыхтоўкі прапагандыстаў у Менску склікаецца з 1 кастрычніка трохмесячныя рэспубліканскія курсы (на 200 чалавек) кіраўнікоў гурткоў па гісторыі ВКП(б).

Для кіраўнікоў пропсемінараў на месцах пры абкомах праводзяцца 15-дзённыя курсы-семінары на 250 чалавек. Такія-ж курсы праводзяцца гаркомамі і райкомамі.

Гомельскі гарком партыі праводзіць 15-дзённыя курсы прапагандыстаў на 50 чалавек, Магілёўскі — на 30 чалавек, Лагойскі РК—на 15 чалавек і т. д.

Апрача таго, пры гаркомах, райкомах і буйных партшколах ствараюцца пастаянна дзеючыя семінары. Такіх пропсемінараў створана ў Менску 14, з якіх 10 ужо прыступілі да работы.

У Гомелі працуе восем семінараў, у Віцебску — сем і т. д.

Такія семінары ўжо створаны і ў многіх сельскіх райкомах (Лагойск, Заслаўль, Рэчыца, Старобін, Барысаў і інш.), прычым кіраўнікамі пропсемінараў у большасці раёнаў вылучаны першыя сакратары райкомаў і парткомаў (Лагойск, Старобін, Барысаў і інш).

Прыцягваюцца да прапагандысцкай работы партработнікі. У Кагановіцкім райкоме г. Менска прапагандыстамі з'яўляюцца ўсе тры сакратары РК і чатыры члены РК, семнаццаць сакратароў парткомаў і парторгаў. Намечана яшчэ прыцягнуць 38 сакратароў парткомаў і парторгаў. У Рэчыцкім раёне прапагандыстамі з'яўляюцца тры сакратары РК, старшыня РВК, раённы пракурор і іншыя адказныя работнікі

Вялікую дапамогу прапагандыстам і слухачам у справе азнаямлення з Кароткім курсам гісторыі ВКП(б) аказваюць дамы партыйнай асветы і парткабінеты.

Пры гомельскім Доме партыйнай асветы працуе шэсць семінараў арганізавана індывідуальная кансультацыя для прапагандыстаў і слухачоў, падбіраецца адпаведны матэрыял і наглядныя дапаможнікі. Праводзіць работу і парткабінет Заслаўскага райкома. Пры парткабінеце працуе пропсемінар, два парттурткі ў саставе 48 чалавек, арганізавана пастаянная кансультацыя для прапагандыстаў і слухачоў, зацверджаны два кансультанты, падбіраецца да тэм літаратура і наглядныя дапаможнікі.

Праводзіць работу па падрыхтоўцы да заняткаў і Заслаўскі райком партыі. Праведзены сходы пярвічных партыйных і комсамольскіх арганізацый. Перагледжан састаў партыйных гурткоў і школ. Слухачы партшкол і гурткоў падабраны па ўзроўню іх палітычнага развіцця. Састаў слухачоў гурткоў і іх кіраўнікі зацверджаны пярвічнымі партарганізацыямі і райкомам. Усяго арганізоўваецца ў раёне для членаў партыі і кандыдатаў 15 гурткоў па вывучэнню гісторыі партыі і адзін для новаўступіўшых і спачуваючых па вывучэнню статута і праграмы. Для падрыхтоўкі прапагандыстаў да заняткаў арганізован семінар. Праведзены трохдзённыя заняткі па вывучэнню першай тэмы. Такія заняткі намечана праводзіць па кожнай тэме. Семінарам кіруе першы сакратар райкома тав. Караткевіч.

Арганізоўваецца работа і па палітсамаадукацыі райпартактыва. У раёнах рэспублікі арганізавана 88 груп палітсамаадукацыі, якімі ахоплена 2.442 чал Для кіраўніцтва групамі райпартактыва падабраны і зацверджаны абкомамі і ЦК 23 кваліфікаваныя прапагандысты. 58 груп ужо прыступілі да азнаямлення з Кароткім курсам гісторыі ВКП(б) З выхадам падручніка ўсе групы раённага партактыва прыступаюць да глыбокага вывучэння гісторыі партыі па Кароткаму курсу гісторыі ВКП(б).

Але побач з гэтым кіраўнікі некаторых партарганізацый не зразумелі ўсёй важнасці выпуску падручніка Кароткага курса гісторыі ВКП(б), не мабілізавалі партыйныя арганізацыі на азнаямленне і падрыхтоўку да глыбокага вывучэння гісторыі нашай партыі, не арганізавалі падбору і падрыхтоўкі прапагандыстаў.

Партком менскай фабрыкі «Комунарка» (сакратар г. Асташынскі) нічога не зрабіў у падрыхтоўцы да глыбокага вывучэння Кароткага курса гісторыі ВКП(б). Гурткі не перагледжаны, не зацверджаны прапагандысты. Члены партыі праяўляюць вялікую зацікаўленасць да вывучэння Кароткага курса гісторыі ВКП(б), але партком не арганізаваў ім дапамогі.

Некаторыя райкомы партыі механічна ўключылі ў гурткі па вывучэнню гісторыі партыі ўсіх малапісьменных членаў партыі, кандыдатаў і спачуваючых.

Церахоўскі райком партыі вынес такое рашэнне: «Абавязаць прапагандыстаў і парторгаў 19 верасня 1938 г. на гуртках спачуваючых пачаць вывучэнне гісторыі ВКП(б) па Кароткаму курсу гісторыі ВКП(б). Абавязаць усіх парторгаў арганізаваць работу па вывучэнню гісторыі ВКП(б) з беспартыйным актывам».

Райкомы і парткомы павінны зразумець, што задачай усіх партыйных арганізацый Беларусі з'яўляецца неадкладна падабраць прапагандыстаў, зацвердзіць іх на парткомах, райкомах і гаркомах, арганізаваць для іх семінары, лекцыі і кансультацыі, укамплектаваць састаў партыйных гурткоў па палітычнаму развіццю кожнага комуніста, арганізаваць дапамогу слухачам у індывідуальным азнаямленні іх з Кароткім курсам гісторыі ВКП(б).

Арганізаваць і забяспечыць глыбокае вывучэнне комуністамі гэтай выдатнай навуковай працы — важнейшая задача партыйных арганізацый.

Сакратарам гаркомаў, райкомаў і парторгам неабходна не толькі арганізаваць падрыхтоўку да вывучэння Кароткага курса гісторыі ВКП(б), але і самім кіраваць гурткамі. «Галоўнае цяпер ў тым, каб прапагандыстамі ў першую чаргу сталі самі кіруючыя партыйныя работнікі—сакратары і члены партыйных камітэтаў». («Правда»).

А. МАТВЕЕЎ,
інструктар аддзела партпрапаганды і агітацыі ЦК КП(б)Б.

У бібліятэцы імя Леніна

Беларуская Дзяржаўная бібліятэка імя Леніна ў Менску — першакласная культурная ўстанова, створаная за годы Совецкай улады. Яна па праву стаіць у радзе лепшых бібліятэк СССР. Старая, адсталая Беларусь, правінцыяльны Менск і марыць не маглі аб такой бібліятэцы. У ёй налічваецца зараз каля 2-х мільёнаў тамоў кніг — марксісцка-ленінскай, тэхнічнай, мастацкай літаратуры і т. д. Яна атрымлівае экземпляры ўсіх выходзячых кніг на мовах народаў СССР, газеты, журналы, шматтыражкі.

Штодзень з раніцы да вечара выдатныя чытальныя залы, бібліятэкі наведваюць 1000—1500 чалавек. Бібліятэка мае чытальныя залы для студэнтаў, для навуковых работнікаў, чытальню тэхнічнай літаратуры і кабінет рабочага чытача. Кабінет абслугоўвае рабочых, якія займаюцца самаадукацыяй у вячэрніх навучальных установах, школах дарослых без адрыву ад вытворчасці. Арганізоўваюцца кансультацыі, лекцыі, чыткі літаратуры непасрэдна на прадпрыемствах.

Вялікая дапамога аказваецца раённым бібліятэкам. Праз спецыяльны міжбібліятэчны аддзел чытачы з раёнаў могуць атрымаць з Дзяржаўнай бібліятэкі імя Леніна патрэбную кнігу. Уведзен таксама і так званы паштовы абанемент. Чытачы з раёнаў могуць па пошце заказаць і атрымаць цікавячую іх кнігу. У буйнейшых гарадах рэспублікі — Віцебску, Гомелі і Магілеве працуюць філіялы бібліятэкі.

Зараз у бібліятэцы імя Леніна рыхтуюцца выстаўкі да 20-годдзя ленінска-сталінскага комсамола і да XXI гадавіны Кастрычніцкай рэволюцыі.

БАГАТЫ ПРАЦАДЗЕНЬ

Восень. З ціхім шэлестам ападае на зямлю пажаўцеўшае лісце. Пад праменнямі нізка навісшага сонца весела блішчаць радкі зялёнай руні азімых.

Уборка і малацьба скончаны. Толькі час-ад-часу па калгаснаму двару праедзе цяжкі воз, нагружаны буйнай крахмалістай бульбай. Стаіць сонечнае надвор'е. Калгаснікі спяшаюцца закончыць копку і буртаванне бульбы.

Цяпер, калі заканчваецца сельскагаспадарчы год, ужо можна падвесці рэзультаты барацьбы калгаснікаў сельгасарцелі «Будаўнік» за высокі ўраджай, за багаты, поўнацэнны працадзень.

Вясной і летам няспынна кіпела работа. На палі было вывезена дзесяткі тысяч вазоў гною, 300 тон торфу, мінеральныя ўгнаенні і т. д. Лепшыя стаханаўцы калгаса Людвіг Кузьменка, Альбін Снігір, Максім Піліпенка, Васіліса Астрэйка, Альбіна Гапоненка і іншыя на сяўбе, касьбе, жніве за дзень выконвалі па 2—3 нормы.

Затое зараз усе засекі новага калгаснага свірна напоўнены збожжам. Калгаснікі з гордасцю хваляцца пладамі сваёй крапатлівай, настойлівай працы.

Маладая русавалосая дзяўчына — старшыня калгаса — Зося Снігір расказвае:

— У сярэднім з кожнага гектара мы атрымалі жыта па 18 цэнтнераў, ячменю—14, проса—24 і бульбы—150 цэнтнераў.

— Каб не сухое надвор'е, — дадае стаяўшы паблізу пажылы калгаснік, — можна было-б сабраць куды лепшы ўраджай.

Разам з уборкай ураджаю калгас «Будаўнік» першым у раёне поўнасцю разлічыўся з дзяржавай па ўсіх відах паставак і грашовых плацяжах. Таксама здана натураплата за работу МТС. Выканалі свае абавязкі перад дзяржавай і калгаснікі.

Высокі ўраджай забяспечыў багаты працадзень. Нядаўна было размеркавана і выдана авансам на кожны працадзень па 2,2 кг. збожжа. Зараз падлічана, што пры канчатковым размеркаванні калгаснікі будуць мець на працадзень па 4 кг. зерневых, 11 кг. бульбы, 5 кг. фуражу і больш аднаго рубля грашыма.

Сям'я Адама Гапоненкі, якая састаіць з трох працаздольных, на свае працадні атрымала авансам 1.952 кг. зярна. Пры канчатковым размеркаванні ўраджаю Адам Гапоненка будзе мець звыш 300 пудоў збожжа, 900 пудоў бульбы, каля паўтары тысячы рублёў грошай і 400 пудоў фуражу. Многа атрымаюць на свае працадні і калгаснікі Антон Жыляк, Стась Слесарэнка і іншыя.

Надыходзіць слаўная дата — XXI гадавіна Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі. Калгаснікі ўзмоцнена рыхтуюцца да свята. К гэтаму часу ўсе работы будуць поўнасцю закончаны. Калгаснікі адрамантуюць, пабеляць і прывядуць у культурны выгляд свае дамы. За свае прыбыткі кожная сям'я стараецца набыць каштоўныя рэчы.

Р. СЯРГЕЕНКА.

Калгас «Будаўнік»
Хойніцкі раён.

ПЕРАДКАСТРЫЧНІЦКАЕ СОЦЫЯЛІСТЫЧНАЕ СПАБОРНІЦТВА

ВЫКОНВАЕМ УЗЯТЫЯ АБАВЯЗАЦЕЛЬСТВЫ

З вялікім уздымам стаханаўцы, ударнікі, інжынерна-тэхнічныя работнікі завода імя Кірава (Менск) змагаюцца за выкананне праграмы першага года 3-й сталінскай пяцігодкі. У выніку арганізаванай таварыскай дапамогі передавых рабочых адстаючым штодзень растуць рады стаханаўцаў.

Шырока разгарнулася перадкастрычніцкае соцыялістычнае спаборніцтва ў кова-механічным цэху. Пралёты і брыгады, якія доўгі час не выконвалі праграму, зараз даюць выдатныя паказальнікі. Стаханаўская комсамольска-маладзёжная брыгада майстра Гобельмана выдатна працуе па зборцы гідраўлічных піл. Стаханаўцы Гразоўскі, Гімельштэйн, Кантаровіч і цэлы рад іншых выконваюць свае нормы на 300 і больш процантаў.

Добра арганізаваў работу майстар такарнай змены тав. Крэндзель. Сваімі ўважлівымі адносінамі да кожнага рабочага змены ён дабіўся таго, што змена яго стала суцэльна-стаханаўскай. Суцэльна-стаханаўскімі сталі таксама пралёты майстраў Несцюка і Тарчэнка. Узорна працуе малады стаханавец-токар тав. Станкевіч, які да ўзяцця соцыялістычнага абавязацельства норму выконваў на 100—110 проц. Тав. Станкевіч заключыў соцдагавор, узяўшы абавязацельства значна перавыканаць норму і абучыць вучня-токара тав. Качана. Рэзультаты — норму тав. Станкевіч у сярэднім выконвае на 180 проц., а яго падшэфны вучань тав. Качан, які не выконваў нормы, цяпер выконвае яе на 120 проц.

Токар тав. Жоглаў раней норму выконваў на 90—100 проц. Цяпер, забяспечыўшы добры дагляд за станком, ён норму выконвае на 240 проц.

Аднак, яшчэ лепшаму разгортванню соцыялістычнага спаборніцтва перашкаджае адсутнасць запасных частак, нездавальняючы рамонт абсталявання. Нярэдкі выпадкі, калі станкі прастайваюць па 2—3 дні.

Дырэкцыі завода неабходна навесці парадак у гэтай справе: загатовіць запасныя часткі да станкоў і забяспечыць своечасовы і добраякасны рамонт абсталявання.

С. ГУЛІС.

РЫХТУЮЦЬ ДАСТОЙНУЮ СУСТРЭЧУ ВЯЛІКАМУ СВЯТУ

Перадкастрычніцкае спаборніцтва шырока разгарнулася на прадпрыемствах Гомеля і вобласці. Фабрыкі і заводы спаборнічаюць паміж сабой за дастойную сустрэчу слаўнай гадавіны Кастрычніка. Завод «Сельмаш» спаборнічае з паравоза-вагонарамонтным заводам і шклозаводам, шчацінная фабрыка—з аўчынна-шубным заводам, завод імя Кірава — з заводам «Рухавік рэволюцыі».

Перадавікі спаборніцтва паказваюць узоры большэвіцкай работы. Рад фабрык і заводаў датэрмінова выканалі праграмы верасня месяца. Фабрыка імя Клары Цэткін ужо выканала свой гадавы план. Мясакамбінат выканаў план верасня месяца на 5 дзён раней тэрміна. Сталеліцейны цэх паравоза-вагонарамонтнага завода на 3 дні раней тэрміна выканаў месячную праграму.

Сотні стаханаўцаў значна ўзнялі сваю прадукцыйнасць. Фармаўшчыкі сталеліцейнага цэха паравоза-вагонарамонтнага завода тт. Грыгарэнка і Хамрыцэлеў штодзень фармуюць па 70—80 стаканаў пры норме — 23. Стаханаўкі фабрыкі імя Клары Цэткін выконваюць нормы — Плеханава на 200, Залатарова на 205, Кагановіч на 175 проц.

Варты пераймання вопыт чыгуначнікаў Гомельскага вузла. Тут 27 верасня стаханавец, саставіцель паяздоў ст. Гомель тав. Міхалюта і старшы машыніст Паповіч прачыталі лекцыі аб стаханаўскіх метадах хуткага фармавання паяздоў.

Аднак ёсць яшчэ і адстаючыя прадпрыемствы, дзе і па гэты дзень не ліквідаваны значныя прастоі абсталявання, не ствараюцца ўмовы для стаханаўскай работы кожнаму рабочаму. Гэта, у першую чаргу, датычыць запалкавай фабрыкі «Везувій», дрэваапрацоўчага камбіната імя Ежова, шклозавода імя Сталіна і паравоза-вагонарамонтнага завода.

МІХЛІН.

АБ СЕЗОННАСЦІ Ў РАБОЦЕ

У артыкуле, змешчаным у газеце «Звязда» ад 16 ліпеня 1938 г. «Аб сезоннасці ў рабоце швейных фабрык», тав. Каганаў (дырэктар менскай швейнай фабрыкі «Кастрычнік») прапануе перабудаваць работу фабрыкі на выпуск круглагадавога асартыменту з такім разлікам, каб частка агрэгатаў працавала на летнім і частка на зімовым асартыменце, мяняючы фасоны нахаду, перыядычна.

Гэта прапанова заслугоўвае сур'ёзнай увагі і павінна быць пастаўлена прынцыпова не толькі ў адносінах швейнай фабрыкі «Кастрычнік», але і іншых швейных фабрык.

Пабудова работы прадпрыемства на аснове выпуску круглагадавога асартыменту мае як дадатныя, так і адмоўныя бакі.

Дадатныя бакі заключаюцца ў тым, што:

1. Анулююцца вялікія затраты на асваенне сезона, якія па Белшвейтрэсту, прыкладна, складаюць 216 тыс. рублёў (толькі па зарплаце).

2. У сувязі з ліквідацыяй перыяду асваення, павялічыцца выпуск прадукцыі, што складзе па Белшвейтрэсту, прыкладна, 29—30 тыс. адзінак у год.

3. Палепшыцца якасць прадукцыі, паменшыцца колькасць браку і пераробак, у выніку чаго паменшацца расходы вытворчасці, і спажывец атрымае прадукцыю больш высокай якасці.

4. Палепшыцца выкарыстанне абсталявання, паменшыцца яго зношваемасць, якая з'яўляецца вынікам частай перастаноўкі.

5. Палепшыцца ахова працы рабочых, паколькі частыя перастаноўкі выклікаюць змяненне рабочых месц.

Пры рабоце на круглагадовым асартыменце спажывец атрымае сезонную прадукцыю (зімовую і летнюю) на працягу круглага года — роўнамерна.

Адмоўны бок заключаецца ў тым, што ў сезонны перыяд спажывец атрымае сезоннай прадукцыі, прыблізна, на 50 проц. менш, атрымоўваючы ўсю прадукцыю, як указана вышэй, роўнамерна на працягу года.

Але не гледзячы на ўказаны адмоўны бок круглагадовых выпускаў, апошнія маюць свае значныя перавагі і заслугоўваюць укаранення на нашых фабрыках. Улічваючы, што спажывец загатаўляе адзенне задоўга да надыходу сезона, наяўнасць шырокага попыту на гатовае адзенне, можна чакаць, што застою прадукцыі не будзе на працягу года, тым больш, што вырабы будуць больш высокай якасці і аддзелкі.

Апрача таго, у сувязі з тым, што наша прадукцыя накіроўваецца ў больш аддалёныя месцы нашай рэспублікі, яе неабходна адправіць значна раней надыходу сезона.

Трэба адзначыць, што існуючыя асобныя круглагадовыя працэсы паказваюць значна вышэйшыя паказальнікі, чым сезонныя — у сэнсе якасці прадукцыі і прадукцыйнасці працы.

Такім чынам патрэбна, як вопыт, перабудаваць работу адной з фабрык Белшвейтрэста на выпуск круглагадавога асартыменту з такім разлікам, каб частка агрэгатаў працавала на летнім і частка на зімовым асартыменце.

МАКСІМАЎ,
начальнік планава-вытворчага аддзела Белшвейтрэста.

ЧАРНЯК,
інспектар-тэхнолаг Белшвейтрэста.

КАЛГАСНАЯ ДОБРААХВОТНАЯ ПАЖАРНАЯ ДРУЖЫНА

У адзін з дажджлівых дзён ад навальніцы раптоўна ўспыхнуў пажар. Загарэлася драўлянае памяшканне склада калгаса «Чырвонамайск», Уздзенскага раёна. Полымя ахапіла саломенны дах склада і пагражала распаўсюджваннем агню па ўсёй вёсцы.

Раздалася калгасная сірэна. На дапамогу маланкаю збегліся каля 40 членаў калгаснай добраахвотнай пажарнай дружыны, калгаснікі і калгасніцы. На пажары трэба дзейнічаць рашуча. Першым у бой з агнём кідаецца адважны калгасны пажарны Васіль Чыкун, за ім Канстанцін Трус і іншыя. На агонь накіроўваюцца магутныя струмені вады. За 15 мінут пажар быў канчаткова ліквідаваны. Выратавана соцыялістычная ўласнасць, папярэджана небяспека гібелі вялікай вёскі.

* * *

З дня арганізацыі калгаса існуе добраахвотная пажарная дружына. У яе рабоце прымаюць удзел усе калгаснікі і калгасніцы. 45 чалавек з'яўляюцца актыўнымі членамі дружыны. Кожны калгаснік ведае з якім проціпажарным інвентаром ён павінен з'яўляцца на выпадак пажару.

У калгасе пабудована прасторнае пажарнае дэпо. У ім напагатове стаяць дзве спраўныя помпы, 8 бочак з вадою, ёсць 2 брэзентавыя касцюмы і іншы проціпажарны інвентар. У дэпо абсталёван ленінскі куток, устаноўлен тэлефон, радыёкропка.

Днём і ноччу члены дружыны па чарзе дзяжураць у дэпо. Днём пастаўлены 4 дзяжурныя пажарныя кані, ноччу — 10.

Добраахвотная пажарная дружына і яе начальнік — 46-гадовы калгаснік Павел Макаравіч Шымановіч — праводзяць вялікую работу сярод калгаснікаў у адносінах проціпажарнай аховы соцыялістычнай і прыватнай уласнасці. З членамі ДПД сістэматычна праводзяцца заняткі.

Усе калгасныя збудаванні ўпільна ахоўваюцца ад агню. Яны абстаўлены бочкамі з вадой, лесніцамі, баграмі і іншым проціпажарным інвентаром. Устаноўлена дзеннае і начное дзяжурства на калгасным двары. Калгас забяспечан вадаёмам у 500 кубаметраў вады.

У калгасе таксама арганізавана юная пажарная дружына, у якую ўваходзяць 29 піянераў і школьнікаў мясцовай школы.

Калгасы БССР павінны пераняць вопыт работы гэтай добраахвотнай пажарнай дружыны і арганізаваць ахову соцыялістычнай і прыватнай уласнасці так, каб не дапусціць ні аднаго выпадку пажару, а калі ён здарыцца— быць добра падрыхтаванымі і своечасова яго ліквідаваць.

В. АСТРОЎСКІ.

Калгас «Чырвонамайск», Прысынкаўскі сельсовет, Уздзенскі раён.

Чырвонасцяжная брыгада па зборцы строгальнага станка механічнага цэха завода імя Варашылава, якая ўключылася ў соцыялістычнае спаборніцтва, прысвечанае XXI гадавіне Кастрычніцкай рэволюцыі. НА ЗДЫМКУ: лепшыя стаханаўцы брыгады (злева направа) — тт. С. І. Шуленка, Д. Е. Антонаў, А. Я. Мароз, Н. П. Мілановіч, І. Ф. Каралінскі, Я. З. Клябанаў і Э. Д. Барташэвіч, якія выконваюць нормы на 150—200 проц. Фото С. Грына.

У ГОМЕЛІ ЗРЫВАЕЦЦА ЗАБЕСПЯЧЭННЕ НАСЕЛЬНІЦТВА ДРОВАМІ

Гомельскі гартоп выключна дрэнна спраўляецца са сваімі абавязкамі па забеспячэнню апалам гарадскога насельніцтва. Ворагі народа, якія доўгі час арудвалі ў горсовеце, усялякімі метадамі імкнуліся пашкодзіць і на гэтым участку работы, які непасрэдна закранае жыццёвыя інтарэсы працоўных. Новае кіраўніцтва горсовета да гэтага часу не праяўляе належнай ініцыятывы ў ліквідацыі вынікаў шкодніцтва ў забеспячэнні насельніцтва апалам.

Зараз дайшло да таго, што на складах гартопа зусім няма дроў. Для поўнага забеспячэння горада апалам неабходна каля 100 тысяч кубаметраў дроў. На бліжэйшых каля Гомеля чыгуначных станцыях: Бабічы, Дземіхі і іншых ляжаць не вывезенымі 60.000 кубаметраў дроў. Гомельскі горсовет, куды штодзённа са скаргамі прыходзяць дзесяткі чалавек, не прымае ніякіх мер да таго, каб своечасова вывезці гэтыя дровы. Дзяльцы з гартопа ухітрыліся атрымаць у гэтым годзе ад насельніцтва аванс на дровы ў суме 120 тысяч рублёў, а дроў выдалі толькі на 40.000 рублёў. Аб тэрміне канчатковага разліку з насельніцтвам на астатнія 80.000 рублёў у гартопе нічога пэўнага не могуць адказаць.

Дырэктар гартопа Лапін і яго намеснік Полашаў для апраўдання сваёй бяздзейнасці падшукваюць усякія «аб'ектыўныя» прычыны. Яны штодзённа пасылаюць у горсовет і Соўнарком БССР дакладныя запіскі аб нястачы вагонаў і гаручага для аўтамашын. Часткова гэта адпавядае сапраўднасці. Беларуская чыгунка недадае гартопу сотні вагонаў. Але ў той-жа час, нават адпушчаныя вагоны скарыстоўваюцца далёка не поўнасцю.

Сярод рабочых гартопа не праводзіцца ніякай масавай работы. Дырэктар гартопа Лапін не змог назваць прозвішча хаця-б аднаго стаханаўца-шофера, або грузчыка.

— У нас, — сказаў ён, — усе стараюцца.

Ахова дроў на складах пастаўлена з рук вон дрэнна. На складзе, які знаходзіцца на станцыі Бабічы, пад носам у вартаўніка ўкралі больш 2.000 кубаметраў дроў.

У Гомельскім горсовеце можна знайсці дзесяткі пастаноў, дзе гартопу прапанавана «фарсіраваць тэмпы вывазкі дроў», але «воз і зараз там». Надыходзіць зіма, а ў гартопе поўны супакой. Тут не адчуваецца трывогі за зрыў забеспячэння насельніцтва апалам.

Н. ГІРШЫН.

„ХРАБРЫЯ МІРАТВОРЦЫ" І САПРАЎДНАЯ БАРАЦЬБА ЗА МІР

Войскі фашысцкай Германіі ўступілі ў Судэцкую вобласць Чэхаславацкай рэспублікі. Рэгулярныя вайсковыя часці Польшчы акупіравалі чэшскі горад Цешын. Так званая мюнхенская згода Англіі і Францыі з агрэсарамі — Германіяй і Італіяй — уступіла ў дзеянне. Без усякіх ратных подвігаў германскі фашызм становіцца ўладальнікам багацейшых раёнаў Чэхаславакіі, багатых выкапневай сыравінай, прамысловымі прадпрыемствамі, ляснымі масівамі. У рукі Гітлера пераходзіць лінія ўмацаванняў, створаная на працягу 20 год не без дапамогі французскіх ваенных колаў. Бясконцай веранідай цягнуцца ўглыб краіны бежанцы — чэхі і немцы. Яны ўцякаюць ад «Трэцяй імперыі» падобна таму, як у сярэднія вякі людзі ў гэтых краях уцякалі ад чумы, ад чорнай смерці: пакідаючы дамы, жывёлу, хатнія пажыткі, няўбраныя пасевы.

Туман, якім англійскі і французскі ўрадавы прафашысцкі друк хацеў прыкрыць мюнхенскую згоду, паказваючы гэту згоду, як вялікую перамогу Чэмберлена і Даладзье, рассейваецца. Увесь свет, усе народы выразна бачаць: за заслонай прыгожых фраз аб тым, што Чэмберлен у Мюнхене нібы выратаваў усеагульны мір, зроблен акт, які па сваёй бессаромнасці пераўзышоў усё, што мела месца пасля першай імперыялістычнай вайны. На разадранне агрэсарам — Германіі і яе саюзнікам— аддана цэлая краіна, аддана Чэхаславакія, якая верыла ў благародства ўрадавых кругоў Англіі і Францыі.

Гісторыя гэтых краін ведала ў мінулым нямала выдаючыхся палітычных дзеячоў. Гэта былі людзі вялікай волі, цвёрдага характару. Такім быў Вільям Піт — кіраўнік англійскай палітыкі часоў Французскай рэволюцыі і напалеонаўскай імперыі. Вядома, што ён памёр ад смутку, даведаўшыся аб баі пад Аустэрліцам, дзе перамог яго вораг. Цяперашні англійскі прэм'ер Чэмберлен—не Піт. Вярнуўшыся з Мюнхена ў Лондан, ён не памёр ні ад смутку, ні ад радасці па поваду сваіх міратворчых подвігаў. Ён прабаваў пераканаць устрывожаную грамадскую думку, уласную сваю партыю, партыю кансерватараў, у тым, што згода ў Мюнхене прадухіліла немінучую вайну і з'яўляецца вынікам ледзь не гераізма Чэмберлена і Даладзье. Вярнуўшыся з Мюнхена, дзе ён меў асобыя размовы з Гітлерам, Чэмберлен, упадабляючыся пушкінскай Тацьяне Ларынай, адпраўляе пану Даладзье — Онегіну чулліва пасланне, складзенае ў такіх чуллівых тонах, што яно магло-б выклікаць слёзы ўмілення і захаплення нават у каменняў Судэцкіх гор, калі-б камяні маглі плакаць.

«Вярнуўшыся ў Лондан, — піша пан Чэмберлен пану Даладзье, — я хачу выказаць вам, пан прэм'ер, маю ўдзячнасць за вашу дапамогу і вашу лаяльнае супрацоўніцтва ў часе нядаўніх трывожных дзён, а таксама маё захапленне смеласцю і дастоінствам, з якім вы прадстаўлялі вашу вялікую краіну».

Гэтыя словы аб «смеласці» і «дастоінстве» прадстаўнікоў Англіі і Францыі ў Мюнхене гучаць ядавіта. Італьянскі афіцыёз «Лаворо фашыста», «Джорнале д'італіа» і іншыя фашысцкія газеты ўжо даўно выбалбаталі ўсяму свету, з якім «дастоінствам» трымалі сябе ў Мюнхене англійскі і французскі прэм'еры. Не без злараднасці адзначае італьянскі друк, што Гітлер сустракаў на вакзале толькі Мусаліні, у той час як Чэмберлен і Даладзье сустракалі германскія чыноўнікі; што Гітлер адасабляўся з Мусаліні, клікаў яго да сябе снедаць і абедаць, і, нарэшце, праводзіў на вакзал у той час як англійскі і французскі прэм'еры праводзілі час у адзіноцтве і ўяўна знаходзіліся на становішчы прыгонных «бедных сваякоў». Галоўны рэдактар «Стампы», рэзюміруючы мюнхенскія перагаворы, піша: «Дыскусія пачалася па праекту Мусаліні, увесь час вялася па гэтаму праекту і па яму-ж завяршылася».

Усяму свету ясны характар «гераізма» Чэмберлена і Даладзье, ясна, што мюнхенскай «нарадзе» былі гаспадары — фашысцкія агрэсары і ва ўсім з імі паслужліва згодныя — англійскі і французскі прэм'еры.

Гітлер і Мусаліні настаялі, а Чэмберлен і Даладзье прынялі ўсе іх умовы расчлянення, разграблення Чэхаславакіі. Гітлер і Мусаліні патрабавалі, а Чэмберлен і Даладзье поўнасцю капітуліравалі перад іх патрабаваннямі. Гаварыць пасля гэтага аб «згодзе»—значыць, мякка выражаючыся, гаварыць няпраўду, апасаючыся адказнасці перад сваімі народамі.

Прадстаўнікі «горлага» Альбіёна і Францыі паслужліва пайшлі насустрач захватніцкім патрабаванням германскага і італьянскага фашызма, даўшы сваю згоду на разграбленне Чэхаславацкай рэспублікі, незалежнасць граніц якой Англія і Францыя ў свой час гарантавалі. Зразумела, ні для каго не сакрэт, што гэта мала спрыяе прэстыжу Англіі і Францыі. Разумеюць гэта і некаторыя прадстаўнікі правячых кругоў той-жа Вялікабрытаніі, аб чым сведчыць хоць-бы адстаўка англійскага марскога міністра Даф Купера.

Звычайна героі не схільны дзяліць славу з людзьмі, недатычнымі да іх спраў. Героі нашага часу, аб якіх тут ідзе гутарка, і ў гэтых адносінах з'яўляюцца шчаслівым выключэннем з агульнага правіла. Яны так вялікадушны, што гатовы раздзяліць свае лаўры з дзяржаваю, якая рашуча ніякіх адносін да іх «заслуг» не мае. Характэрны спробы якім-небудзь шляхам, хоць-бы ўскосна, бокам прыцягнуць да ганебнага мюнхенскага пагаднення адзіную вялікую дзяржаву, якая паслядоўна і няўхільна змагаецца за ўсеагульны мір, бескарыслівага друга і абаронца незалежнасці малых краін, сапраўднага змагара з агрэсарам — Совецкі Саюз.

Каб пусціць адпаведную дымавую заслону, мабілізуюцца борзапісцы розных капіталістычных тэлеграфных агенцтваў. Напрыклад, парыжскі карэспандэнт агенцтва Юнайтэд Прэс паведамляў у Нью-Ёрк, нібы ўрад СССР упаўнаважыў Даладзье выступаць на канферэнцыі чатырох дзяржаў у Мюнхене ад імя Совецкага Саюза, хоць заведама вядома было, што гэта хлусня. Совецкі ўрад, зразумела, ніякіх поўнамоцтваў пану Даладзье не даваў, таксама як не меў і не мае ніякіх адносін да канферэнцыі ў Мюнхене і да яе рашэнняў.

Як паведамляе сёння ТАСС, нават у афіцыёзе міністэрства замежных спраў Чэхаславакіі «Прагер прэсе» было змешчана 30 верасня паведамленне парыжскага карэспандэнта гэтай газеты аб тым, нібы ўрады Францыі і Англіі рэгулярна інфармавалі ўрад СССР па чэхаславацкаму пытанню. Для стварэння праўдападобнасці гэтай хлусні «Прагер прэсе» піша, што паміж п. Бонэ і тав. Сурыцам у Парыжы, п. Галіфаксам і тав. Майскім у Лондане адбываліся нібы доўгія нарады па гэтаму пытанню. Адсюль карэспандэнт «Прагер прэсе» глыбокадумна заключае, што мюнхенская канферэнцыя «прадстаўляе сабой не проста пакт чатырох».

Няцяжка вызначыць крыніцы гэтай хлуслівай інфармацыі, якая прабуе ўвесці ў заблуджэнне грамадскую думку Еўропы і Амерыкі з поваду пазіцыі СССР у чэхаславацкім пытанні. Сляды гэтых—ад пачатку да канца выдуманых—паведамленняў прама вядуць да тых кругоў Англіі і Францыі, якія прабуюць перад тварам сваіх народаў хоць-бы ў якой-небудзь меры апраўдаць свае адступленне перад агрэсарам, свае подпісы пад ганебным дакументам, імянуемым мюнхенскім пагадненнем.

Паведамленне парыжскага карэспандэнта «Прагер прэсе», як і паведамленне парыжскага-ж карэспандэнта амерыканскага тэлеграфнага агенцтва Юнайтэд Прэс, зусім не адпавядае рэчаіснасці. Вуснамі народнага камісара па замежных справах тав. М. М. Літвінава совецкі ўрад на апошняй сесіі Лігі нацый адкрыта і прама заявіў аб сваёй пазіцыі, аб сваіх адносінах да становішча ў Цэнтральнай Еўропе, аб сваёй вернасці абавязацельствам, якія СССР узяў на сябе ў сілу адпаведных дагавораў. Совецкі ўрад заявіў перад усім светам аб тым, што ён супроць агрэсіўных намераў фашысцкіх захватчыкаў у адносінах да Чэхаславацкай рэспублікі. Гэтую цвёрдую пазіцыю СССР, яго вернасць сваім абавязацельствам ацанілі і зразумелі шырокія кругі чэхаславацкай грамадскасці, ведае і адчувае чэхаславацкі народ. У гэтых адносінах характэрна заява старшыні аграрнай партыі Чэхаславакіі Рудольфа Берана, якую мы публікуем сёння. Лідэр чэхаславацкіх аграрыяў Беран, які, як вядома, на працягу 20-гадовага існавання Чэхаславацкай рэспублікі займаў прагерманскую пазіцыю ва ўсіх пытаннях знешняй і ўнутранай палітыкі, заявіў дэлегацыі саюзаў моладзі наступнае:

«Заходнія і іншыя саюзнікі нам не толькі здрадзілі, але пагражалі нам узброенай інтэрвенцыяй. Адзіным саюзнікам, які астаўся верным Чэхаславакіі, быў СССР. Ён гарантаваў нам сапраўдную дапамогу ў рамках любых магчымасцей».

Капітуляцыя Англіі і Францыі перад агрэсарам у чэхаславацкім пытанні падрывае міжнародны аўтарытэт іх кіруючых сіл і будзе мець далёка ідучыя вынікі. Невыпадкова малыя народы занепакоены сваім лёсам.

Узрокі ўсяго прагрэсіўнага чалавецтва, усіх народаў звернуты да совецкай краіны, міжнародны аўтарытэт якой яшчэ больш узрос. Толькі ўрад соцыялістычнай дзяржавы недатычны да розных планаў і згод, накіраваных да разграблення і знішчэння незалежнасці малых краін, толькі палітыка совецкага ўрада ёсць палітыка паслядоўнай барацьбы за ўсеагульны мір, за незалежнасць і свабоду народаў, супроць фашысцкіх агрэсараў і захватчыкаў.

(Перадавы артыкул «ПРАЎДЫ»).

СТАНОВІШЧА Ў ЧЭХАСЛАВАКІІ

ПРАГА, 3 кастрычніка. (БЕЛТА). У афіцыйных і палітычных колах усё больш моцна распаўсюджваюцца чуткі аб прадстаячай рэарганізацыі чэхаславацкага ўрада. Пытанне гэта, як вядома, паднята па ініцыятыве кіраўніцтва блізкай да прэзідэнта Бенеша партыі чэшскіх соцыялістаў, якая імкнецца, відаць, заняць рашаючыя пазіцыі ў праектуемым новым кабінеце.

Асобую актыўнасць у гэтых адносінах праяўляе група «маладых» у кіраўніцтве партыі—Зенкл (гарадскі галава горада Прагі, які падаў у адстаўку напярэдадні капітуляцыі ўрада перад мюнхенскім блокам чатырох) і іншыя. Па плану гэтай групы, кабінет павінен быць «палітызаван» і складзен паміма прэм'ер-міністра генерала Сыровы і буйных чыноўнікаў, таксама і з прадстаўнікоў партый урадавай кааліцыі. План чэшскіх соцыялістаў палкам падтрымліваецца соцыял-дэмакратамі і партыяй чэшскіх каталікаў. Па ўсіх даных, партыя аграрыяў (памешчыкаў і кулацтва) адмоўна адносіцца да плана рэарганізацыі кабінета, бо яна спадзяецца паступова зноў заняць кіруючае становішча ва ўрадзе і ажыццявіць свой план — стварэнне ўрада «цвёрдай рукі» для поўнай капітуляцыі перад Германіяй па ўсіх лініях унутранай і знешняй палітыкі. «Урад цвёрдай рукі» расправіўся-б з комуністычнай партыяй (як зараз высвятляецца, лорд Рэнсімен у сваім праекце «ўрэгулявання» нацыянальнага пытання ў Чэхаславакіі падкрэсліў неабходнасць ліквідацыі комуністычнай партыі).

Унутранае палітычнае становішча абвастраецца яшчэ махінацыямі славацкай клерыкальнай партыі аўтаномістаў (Глінкі). Глінкаўцы патрабуюць неадкладнага ажыццяўлення аўтаноміі Славакіі — стварэння правамоцнага славацкага парламента, мясцовага ўрада.

АНГЛІЙСКІ ДРУК АБ АКУПАЦЫІ СУДЭЦКАЙ ВОБЛАСЦІ

ЛОНДАН, 3 кастрычніка (БЕЛТА). Карэспандэнт газеты «Дэйлі тэлеграф энд Морнінг пост», які знаходзіцца з германскай акупацыйнай арміяй у Судэцкай вобласці, піша, што ён аб'ехаў 200 квадратных міль акупіраванага раёна і пераканаўся ў тым, што расказы фашысцкага друку аб шкодніцтве і разбурэннях, як-быццам правадзімых чэхаславакамі, з'яўляюцца выдумкай.

Блізка ад нейтральнай зоны карэспандэнт бачыў германскія батарэі цяжкай артылерыі. На дарогах, якія вядуць у Багемскі лес, перасоўваліся 14 дальнабойных гаубіц і 300 грузавікоў з ваенным снаражэннем, а таксама вялікія калоны мулаў з нав'ючанымі на іх мінамётамі і кулямётамі. У паўднёвай частцы Багемскага лесу сканцэнтравана 12 германскіх палкоў.

Карэспандэнты англійскіх газет адзначаюць правакацыйныя паводзіны генлейнаўцаў. Па словах карэспандэнта газеты «Дэйлі тэлеграф энд Морнінг пост», 1 кастрычніка ноччу банды генлейнаўскіх штурмавікоў са зброяй напалі на чэхаславацкі пост у Кробіцах і адкрылі стральбу. Чэшскі камандзір папярэдзіў генлейнаўцаў, што калі яны не спыняць стральбу, то ён таксама адкрые агонь. Генлейнаўцы спынілі стральбу, але раніцой зноў яе аднавілі. Камандзір быў вымушан узарваць два масты для прыкрыцця адступаючых чэхаславацкіх войск.

Камандзір чэхаславацкіх войск заявіў карэспандэнту, што ў Чэске Крумлоў 1 кастрычніка у часе беспарадкаў, арганізаваных генлейнаўцамі, было забіта некалькі чалавек. Чэхаславацкія афіцэры з вялікай цяжкасцю ўтрымлівалі салдат ад самаабароны і абароны насельніцтва ад генлейнаўцаў Эвакуацыя насельніцтва праводзілася настолькі быстра, што толькі палова з 2 тысяч чэшскіх жыхароў змагла выехаць.

Карэспандэнт газеты «Ньюс кронікл» піша, што ў Крэсліцэ генлейнаўцы адкрылі агонь па чэхаславацкіх войсках, якія былі вымушаны зноў заняць адну вёску да прыходу германскіх войск, каб прадухіліць разню. Генлейнаўцы застрэлілі каля гэтай вёскі некалькі чэхаў і некалькі сот чалавек ранілі.

ВЫСТУПЛЕННЕ ДАФ КУПЕРА Ў ПАЛАЦЕ АБШЧЫН

ЛОНДАН, 3 кастрычніка (БЕЛТА). Па паведамленню агенцтва Рэйтэр, сёння былы марскі міністр Англіі Даф Купер выступіў у палаце абшчын з растлумачэннем прычын сваёй адстаўкі. Даф Купер заявіў, што англійская знешняя палітыка павінна быць яснай для іншых краін. Але за апошнія месяцы і тыдні гэтай яснасці не было. Англія з кожным днём усё больш набліжалася да вайны з Германіяй. Аднак англійскі ўрад да апошняга моманту нічога не гаварыў аб тым, што Англія намерана ваяваць. Нават у апошні момант заявы англійскага ўрада былі недастаткова пэўныя. Між тым вядома, што германскія лідэры атрымлівалі ад Чэмберлена весткі процілеглага характару. Англійскі ўрад, заявіў Даф Купер, не прыбег да той мовы, якая зразумела дыктатарам. Мова Чэмберлена і Саймона нічога не значыць для Гітлера і Мусаліні. Даф Купер абвінавачваў Чэмберлена ў тым, што ён ні ў Берхтэсгадэне, ні ў Годэсбергу не заявіў Гітлеру пэўна аб пазіцыі Англіі.

Далей Даф Купер заявіў, што Гітлер пачаў праяўляць адзнакі хістаняў, калі ён даведаўся аб мабілізацыі англійскага флота, аднак англійскі ўрад гэта не скарыстаў. Усё, што атрымаў англійскі ўрад узамен за праяўленую «мяккасць і ўмеранасць»,— гэта ультыматум у Берхтэсгадэне. Пазней Чэмберлен вярнуўся з Годэсберга таксама з ультыматумам, у якім выкладзены былі такія ўмовы, якія толькі люты і мсцівы вораг дыктуе пераможанаму пасля працяглай вайны праціўніку. «Я,—заявіў Даф Купер,— прабаваў праглынуць мюнхенскую пілюлю, але яна застрала ў мяне ў горле». Нарэшце, Даф Купер крытыкаваў Чэмберлена за тое, што ён падпісаў англа-германскую дэкларацыю без кансультацыі з кабінетам, саюзнікамі і дамініёнамі.

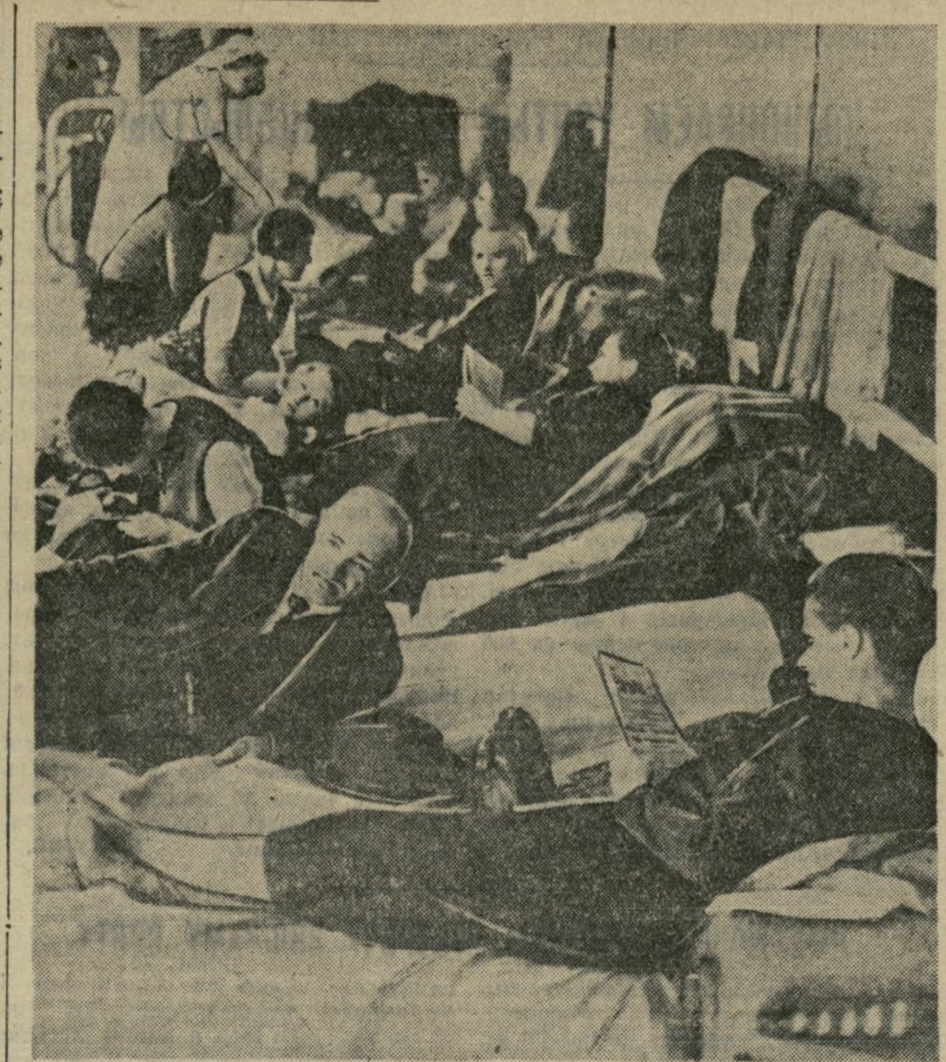

Жыхары Судэцкай вобласці перад прыходам фашысцкіх войск уцякаюць углыб Чэхаславакіі. НА ЗДЫМКУ: бежанцы ў Празе. Саюзфото.

ПОЛЬСКІЯ ВОЙСКІ ЗАЙМАЮЦЬ ЧЭХАСЛАВАЦКУЮ ТЭРЫТОРЫЮ

ВАРШАВА, 4 кастрычніка. (БЕЛТА). Учора польскія войскі акупіравалі на поўдні ад Чэскі-Цешына г. Ропіце, на захадзе—Чэрліцко (за 10 кілометраў ад Чэскі-Цешына) і на поўначы—Ольбрахціцэ.

***

ПРАГА, 4 кастрычніка. (БЕЛТА) Акупацыя польскімі войскамі Цешынскага і Фрыштацкага раёнаў прадаўжаецца.

У раёнах, яшчэ не занятых акупантамі, польскія фашысты правацыруюць сутычкі з чэхаславацкай паліцыяй. У мястэчку Быстшыцэ чэхаславацкая паліцыя, ахоўваючая чэшскае насельніцтва і маёмасць, вымушана была ў мэтах самаабароны прымяніць супроць абнаглеўшых польскіх фашыстаў агнястрэльную зброю. Польскія ўлады дазваляюць доступ у акупіраваныя раёны Чэхаславацкай Сілезіі толькі па спецыяльных прапусках.

У ПРАГУ ПРЫБЫЛІ АНГЛІЙСКІЯ НАЗІРАЛЬНІКІ

ЛОНДАН, 4 верасня. (БЕЛТА). Як паведамляе агенцтва Рэйтэр, у Прагу прыбылі і знаходзяцца ў дарозе каля 30 англійскіх назіральнікаў-афіцэраў. Гэтыя назіральнікі будуць прымаць удзел у работах міжнароднай камісіі.

ПАЧЫНАЮЦЦА ПАСЯДЖЭННІ ПОЛЬСКА-ЧЭХАСЛАВАЦКАЙ КАМІСІІ

ПРАГА, 4 верасня (БЕЛТА). Польска-чэхаславацкая камісія па ўстанаўленню новых граніц у сувязі з пераходам часткі Цешынскай акругі да Польшчы пачынае сваю работу заўтра ў Празе пад старшынствам польскага пасланніка ў Чэхаславакіі Папе. Сёння чакаецца прыезд у Прагу чэхаславацкага пасланніка ў Варшаве доктара Славіка, які прыме ўдзел у рабоце камісіі.

НА ФРАНТАХ У ІСПАНІІ

УСХОДНІ ФРОНТ

У афіцыяльнай зводцы іспанскага міністэрства абароны паведамляецца, што 3 кастрычніка мяцежнікі пры падтрыманні вялікай колькасці самалётаў прадпрынялі атаку на рэспубліканскія пазіцыі ў раёне Сіера Лаваль дэ ла Торрэ, у зоне ракі Эбро. Пасля некалькіх паўторных атак мяцежнікам удалося заняць вышыні 261, 332 і 321. Усе іншыя атакі фашыстаў былі адбіты рэспубліканскімі войскамі.

Адзін італьянскі «Фіят» прызямліўся на рэспубліканскай тэрыторыі; самалёт не меў ніякіх пашкоджанняў. Італьянскі лётчык узят у палон.

3 кастрычніка ў часе паветранага бою рэспубліканскія знішчальнікі збілі некалькі самалётаў мяцежнікаў, лік якіх нельга было дакладна ўстанавіць, бо бой адбываўся на тэрыторыі мяцежнікаў і пры вялікім тумане. Адзін «Фіят» упаў на рэспубліканскую тэрыторыю; пілот узят у палон.

ДЭНІ ДЗІДРО

(225 год з дня нараджэння)

Сёння спаўняецца 225 год з дня нараджэння Дэні Дзідро — вядомага французскага асветніка, пісьменніка і філосафа-матэрыяліста. Для Францыі XVIII стагоддзя характэрна дзейнасць асветнікаў-энцыклапедыстаў — Вольтэра, Русо, Д'Аламбера, Гольбаха, Гюго і іншых, сярод якіх першае месца займаў Дэні Дзідро. Іх барацьба супроць феадальна-прыгонніцкіх і царкоўна-мракабесных ідэй і ўстановак згуртоўвала лепшых прадстаўнікоў прагрэсіўнай буржуазнай інтэлігенцыі дарэволюцыйнай Францыі і з'яўлялася ідэйнай падрыхтоўкай французскай буржуазнай рэволюцыі XVIII стагоддзя.

Дзідро нарадзіўся ў 1713 г. у сям'і рамесніка-нажоўшчыка. Атрымаўшы адукацыю ў іезуіцкай школе, дзякуючы сваім рознастароннім дараванням, ён хутка зрабіўся адным з уплывовых дзеячоў сярод літаратараў Парыжа. Паступова ўцягваючыся ў антырэлігійную і палітычную барацьбу, ён становіцца ідэйным правадыром сярэдняй буржуазіі.

Выступаючы супроць царкоўнага дурмана, Дзідро процівастаўляе рэлігіі — вопытны аналіз прыроды, чалавека — супроць сляпой веры. За свой антырэлігійны твор «Пісьмо аб сляпых», у якім ён адмаўляе існаванне бога, Дзідро падвяргаецца ганенням і ў 1749 годзе пападае ў крэпасць.

Найбольшыя заслугі Дэні Дзідро мае ў галіне філасофіі. Выступіўшы, як адзін з выдатнейшых філосафаў-матэрыялістаў XVIII стагоддзя, ён пачатак быція бачыць у матэрыі, даказвае, што жывёльнае, расліннае і мінеральнае царствы маюць свой адзіны пачатак — прыроду, матэрыю. Гаворачы аб змяняемасці відаў, у некаторай ступені прадугадвае эвалюцыю відаў, законы якой пазней адкрыў і распрацаваў Дарвін.

Аднак, будучы матэрыялістам у тлумачэнні прыродных з'яў, Дзідро не змог падняцца да разумення дыялектычнага развіцця прыроды і грамадства. Ён не разумеў, што чалавек, які ўздзейнічае на прыроду і змяняе яе, — разам з тым змяняецца сам. Ён не разумеў, што, як і прырода, — чалавецтва, грамадства мае свае дыялектычныя скачкападобныя законы развіцця. І толькі Карл Маркс, узброены ведамі ўсіх навук, адкрыў гэтыя законы ў XIX стагоддзі, якія зрабіліся краевугольным каменем марксісцкай тэорыі аб развіцці грамадства, тэорыі, якая пераўтварае свет.

Найбольш выдатнымі філасофскімі творамі Дэні Дзідро з'яўляюцца «Мыслі аб тлумачэнні прыроды», «Разгавор з Д'Аламберам», «Сон Д'Аламбера» і іншыя. Найбольш значным літаратурна-мастацкім творам з'яўляецца раман «Пляменнік Рамо».

АБАРОННАЯ РАБОТА Ў КАЛГАСЕ

МАГІЛЕЎ. З 1934 года існавала асоавіяхімаўская арганізацыя ў калгасе імя Варашылава, але ніякай практычнай работы яна не праводзіла.

Тры месяцы таму назад за наладжванне абароннай работы ўзяўся малады калгаснік-комсамолец тав. Утхналёў Пётр. Настойлівай працай ён дабіўся ўжо значных поспехаў. У калгасе цяпер рэгулярна працуюць два ваенныя гурткі. У стралковым гуртку займаецца 25 чалавек, у гуртку ППХА — 21 чалавек. У гуртках займаецца не толькі моладзь, але і старыя калгаснікі. 60-гадовы калгаснік Шваюнаў Іван навучыўся страляць без промаху. Добра авалодалі тэхнікай стральбы маладая калгасніца Пракопенка Таіса, комсамолец Паўленковіч і іншыя.

Асоавіяхімаўцы сістэматычна праводзяць гутаркі з калгаснікамі па міжнародных пытаннях, наладжваюць вечары на абаронную тэматыку. Калгаснікі трымаюць сталую сувязь з Чырвонай Арміяй.

КРОС імя ВАРАШЫЛАВА

Да 10 тысяч фізкультурнікаў рэспублікі прынялі ўдзел у праведзеных у гарадах і раёнах Беларусі масавых кросах імя наркома абароны, першага маршала Савецкага Саюза тав. Варашылава. У Віцебску, Гомелі, Магілеве ў бегу па перасечанай мясцовасці прымалі ўдзел больш чым па тысячы чалавек.

Лепшыя бягуны рэспублікі — пераможцы праведзеных кросаў — разам з тысячамі фізкультурнікаў Менска прымуць удзел ва Ўсебеларускім кросе імя Варашылава, які будзе праведзен 12 кастрычніка ў сталіцы БССР.

КУЛЬТУРНЫЯ ТАВАРЫ ДЛЯ КАЛГАСНАЙ ВЁСКІ

Спажывецкая кааперацыя БССР атрымлівае ў бягучым квартале для продажу на сяле розных культурных тавараў больш чым на 5 мільёнаў рублёў. Завозяцца 3 тысячы веласіпедаў, 21 матацыкл, 2 тысячы патэфонаў, 190 тысяч пласцінак, 2080 швейных машын, 35 піяніна, 10 мільёнаў сшыткаў, 20 вагонаў шпалераў, на 200 тысяч рублёў балалаек, мандалін і інш. Тавары пачалі паступаць.

НОВЫЯ КАДРЫ НАВУКОВЫХ РАБОТНІКАЎ

З кожным годам расце колькасць навуковых медыцынскіх работнікаў БССР. У гэтым годзе пры Беларускім дзяржаўным медыцынскім інстытуце паспяхова абаранілі дысертацыі на званне кандыдатаў медыцынскіх навук 10 чалавек — былыя выхаванцы інстытута і ўрачы з гарадоў і раёнаў рэспублікі. Тав. Пеўзнер Е. С. у мінулым быў рабочым-столярам у Бабруйску, сын столяра. У 1921 годзе ён паступіў на рабфак, а ў 1924 г. — у Беларускі дзяржаўны медыцынскі інстытут. Зараз ён працуе асістэнтам скурнай клінікі і нядаўна вылучан дырэктарам Беларускага дзяржаўнага венералагічнага інстытута.

Тав. Пеўзнер абараніў дысертацыю на тэму: «Біяхімічныя змены ў нармальнай і паталагічнай скуры пры некаторых скурных і венерычных захворваннях». Таксама прысвоена званне кандыдата медыцынскіх навук паспяхова абараніўшай дысертацыю на тэму «Клініка пнеўмоніі дзяцей ранняга ўзросту» тав. Ваўчонак Ф. С. — дачка саматужніка-шаўца. Яна зараз працуе ў гомельскай дзіцячай бальніцы. Арыгінальную работу прадставіў асістэнт Віцебскага медыцынскага інстытута тав. Матэшук В. П. на тэму: «Клінічныя і эксперыментальныя даныя аб пярвічнай рэзекцыі сігмавіднай клінікі».

Да канца года пры Беларускім дзяржаўным медыцынскім інстытуце будуць абараняць дысертацыі на званне кандыдата медыцынскіх навук яшчэ пяць чалавек.

ДЗЕННІК

5 кастрычніка ў 7 гадзін вечара ў памяшканні Дома партактыва (вялікая зала) адбудзецца лекцыя па гісторыі народаў СССР на тэму: «Дзекабрысты» для партактыва і прапагандыстаў гісторыі ВКП(б) горада.

6 кастрычніка ў 7 гадзін вечара ў памяшканні Дома партактыва (вялікая зала) для партактыва і прапагандыстаў гісторыі ВКП(б) адбудзецца лекцыя на тэму: «Значэнне работы Леніна — «Што рабіць?».

РЭВОЛЮЦЫЙНАЯ ІСПАНІЯ ПЕРАМОЖА!

(„Іспанскі дзеннік“ М. Кальцова)

Барацьба іспанскага народа супроць італа-германскага фашызма прыцягвае ўвагу ўсяго перадавога чалавецтва. Больш двух год свабодалюбівы іспанскі народ змагаецца за свае правы. Сотні фашысцкіх бамбардыроўшчыкаў знішчаюць дзіўныя помнікі культуры, забіваючы дзяцей і безабаронных мацярэй, абаграючы крывёю палі Іспаніі.

Азвярэўшая арда фашыстаў сустракае на сваім шляху рашучы адпор і супраціўленне гераічнага іспанскага народа, са зброяй у руках абараняючага сваю радзіму. На франтах грамадзянскай вайны выкоўваюцца кадры камандзіраў, прапагандыстаў, камісараў, штодзённа з франтоў прыходзяць усё новыя і новыя паведамленні аб перамогах узброенага рэволюцыйнага пролетарыята. На абарону іспанскай рэспублікі ўсталі дзесяткі тысяч рабочых і сялян, на дапамогу Іспаніі прышлі інтэрнацыянальныя батальёны, справа абароны іспанскага народа і вызвалення яго ад гнёту фашысцкіх рэакцыянераў стала «агульнай справай усяго перадавога і прагрэсіўнага чалавецтва» (Сталін).

Яркія і красачныя баявыя эпізоды жыцця на франтах, паказ таго, як у пераманні трудпасцей у барацьбе з фашызмам выкоўваецца адзінства іспанскага народа — мастацкі праўдзіва адлюстраваны ў «Іспанскім дзенніку» М. Кальцова [1]).

«Іспанскі дзеннік» М. Кальцова — яркі ўзор баявой публіцыстыкі, дакумент велізарнай палітычнай і соцыяльнай значымасці.

«Іспанскі дзеннік» М. Кальцова нарадзіўся ў рэзультаце непасрэдных назіранняў і азнаямлення аўтара з гераічнай барацьбой іспанскага народа на франтах, з першых дзён узнікнення вайны. Са старонак «Іспанскага дзенніка» прадстаюць перад намі вобразы радавых байцоў, камандзіраў, правадыроў партыі і ўрада, усяго працоўнага іспанскага народа, у адзіным парыве стаўшага сцяной у сваёй барацьбе з фашысцкімі варварамі.

Выдатнай якасцю «Іспанскага дзенніка» М. Кальцова з'яўляецца тое, што аўтар паказвае, як крок за крокам расце ваенная магутнасць краіны, як умацоўваецца дысцыпліна ў радах байцоў, як расце сазнанне мас у неабходнасці канчатковай барацьбы з агалцелым фашызмам.

У дзенніку М. Кальцова сабраны запісы і карэспандэнцыі аўтара, пачынаючы з 3 жніўня 1936 года, і ў гэтых зарысоўках мы бачым творчую работу Іспанскай рэспублікі. М. Кальцоў — пісьменнік-большэвік, умее ў агульнай масе з'яў з жыцця Іспаніі знаходзіць найбольш яркія, выразныя эпізоды, умее з большэвіцкай палкасцю і праўдзівасцю паказаць іспанскі народ у яго векавым імкненні да свабоды і незалежнасці. Са старонак «Іспанскага дзенніка» устаюць перад намі кіраўнікі антыфашысцкай Іспаніі, сыны і дочкі працоўнага іспанскага народа Хосе Дыяс і Даларэс Ібаруры.

Байцы і камандзіры іспанскай народнай арміі з любоўю адзываюцца аб іх, і Кальцоў у цэлым радзе выдатных сцэн дзенніка апісвае гэту любоў мас да сваіх правадыроў.

Хосе Дыяс — правадыр Комуністычнай партыі ў «Іспанскім дзенніку» М. Кальцова паданы як чалавек, які ні на адну мінуту не прарывае сувязі з масамі, кожны крок сваёй дзейнасці падпарадкоўвае агульным мэтам і барацьбе з фашызмам: партрэт Хосе Дыяса падан М. Кальцовым з вялікай лірычнай цяплынёй: «У кабінеце за сталом Роблеса, сагнуўшыся над паперамі і газетамі ля вентылятара, сядзіць Хосе Дыяс. Доўгі, смуглы і задумлівы яго твар здаецца значна старэйшы ад стомленасці і хваробы Удзень ён працуе адзін з сакратаром, прымае дэлегатаў з правінцыі, з франтоў, з прадпрыемстваў. Час-ад-часу з музыкай, з барабанамі к дому падыходзяць дэманстрацыі, — калоны, уходзячыя на фронт, яны патрабуюць паказаць ім Пепе (Хосе) Ён выходзіць на балкон, чулліва скромны, і раптам усміхаецца маладой, задорнай усёперамагаючай усмешкай, ад якой ва ўсіх становіцца ўпэўнена і радасна на душы». Хосе Дыяс—непрымірымы да ворагаў рэволюцыі, ён знаходзіць у сябе дастаткова мужнасці, каб падвергнуць зніштажаючай крытыцы і разгрому ўсіх чуждых элементаў, прысасаўшыхся да цела рэспублікі, трацкістаў і поумаўцаў — здраднікаў рабочага класа: «Наіўна прымаць яго скромнасць і дабрату за бяскрыўднасць — у разгары самага мірнага разгавору ён раптам раняе скупую характарыстыку каго-небудзь, кароткую і забойчую, як удар шпагі».

М. Кальцоў паказвае Хосе Дыяса ў сваім «Дзенніку» як няўтомнага труджаніка, які прысутнічае на перадавых пазіцыях, асабістым прыкладам натхняе байцоў.

Самым цікавым месцам у дзенніку з'яўляецца апісанне сустрэчы М. Кальцова з Хосе Дыясам, калі апошні, хвалюючыся, дапытліва пытае аўтара аб Маскве, аб Сталіну і, забываючы аб сваёй хваробе узбуджана радуецца:

«Ён прысеў на пасцелі і скінуў коўдру.

— Ты бачыў там усіх? Усіх прыяцеляў нашых?

— Усіх.

— І яго бачыў?

— Каго?

— Ясна каго.

— Так

— Ты яго бачыў? Гавары [illegible]

— Амаль паўтары гадзіны.

— Паўтары гадзіны! Багата і колькі з іх аб Іспаніі?

— Усе аб Іспаніі Амаль гадзіну ён распытваў.

— Аб чым?

— Аб усім. Аб народзе, аб кіраўніках, аб арміі, аб партыі Ён захоплен народам, яго стойкасцю, упорствам, вытрыманасцю, воляй да прадаўжэння барацьбы з інтэрвентамі Аб табе. Гэта ён сказаў — моцна абняць і пацалаваць цябе Ён сказаў, што для цябе галоўны фронт цяпер — гэта твоё здароўе».

Атрымаўшы тэлеграму ад таварыша Сталіна, Хосе Дыяс гаворыць: «Нам нічога на свеце не страшна».

Цесная сувязь кіраўнікоў партыі з байцамі асабліва выразна апісана Кальцовым у сцэне гутаркі Даларэс Ібаруры з байцамі на фронце М Кальцоў паказвае, як масы бачаць у яе асобе свайго прыяцеля, таварыша, разам з імі перажываючага ўсе горасці і радасці барацьбы: — «Як ты сюды прабралася.. Сюды-ж і мужчыны ходзяць толькі ўночы Вось так жанчына — не дарма цябе празвалі нясцішкай.. Даларэс выпі з маёй кружкі.

— Не, з маёй.

— Даларэс, вазьмі пісьмо для маёй маці.

— Даларэс, паглядзі мае раны, яны амаль зажылі за чатыры дні.

— Даларэс, я табе дару на памяць мой шаль. Глядзі, не кінь яго.

— Даларэс, папрабуй мой кулямёт, што за дзіўная машына».

М Кальцоў у «Іспанскім дзенніку» паказвае, як перадавое і прагрэсіўнае чалавецтва ўсяго свету глыбока перажывае падзеі, якія адбываюцца ў Іспаніі. Лепшыя людзі Захаду пайшлі на фронт у якасці радавых байцоў і камандзіраў і выдатнымі старонкамі дзенніка з'яўляюцца глыбока мастацкія апісанні людзей з інтэрнацыянальных брыгад і батальёнаў Пісьменнікі—немцы Людвіг Рэн, Рэглер, Клебер, венгерац Матэ Залка, француз Андрэ Мальро і сотні іншых людзей культуры, навукі і мастацтва, замяніўшых пяро на баявую зброю, выведзены ў дзенніку як людзі, якім дарагі пачуцці пролетарскага інтэрнацыяналізма.

Пахаванне гераічна загінуўшага на фронце генерала Лукача — Матэ Залка апісана ў дзенніку чулліва, як падзея, якая глыбока закранула пачуцці ўсяго іспанскага народа. Доблесны антыфашыст генерал Лукач увайшоў у гісторыю іспанскага народа як незабыўны герой, загінуўшы за свабоду рэволюцыйнай Іспаніі.

М. Кальцоў паказвае, як паступова зжываюцца анархічныя элементы ў арміі, як расце адзінства, арганізаванасць у барацьбе і як у гэтай барацьбе нараджаюцца героі грамадзянскай вайны Лётчыкі на сваіх неўдасканаленых самалётах уступаюць у бой з тэхнічна аснашчоным праціўнікам — імі кіруе адна мэта — абарона краіны. Глыбока запамінаецца сцэна звароту лётчыкаў з паветранага бою: «Ніхто не адкрывае знутры. Начальнік аэрадрома сам адкрывае дзверку Уся кабіна ў крыві. Пілот у знясіленні сядзіць, вярней вісіць на рамнях, схіліўшыся на штурвал. Вакол яго на падлозе вялікая чырвоная лужа. У яго прастрэлены не толькі плечы, ногі і рукі, але і кісці рук. Спінка пілоцкага крэсла разадрана ў шматкі над самай яго галавой Колькі вытрымкі і мужнасці трэба было, каб вось так, распятым кулямі, вырвацца з кальца паветраных драпежнікаў, даляцець к сабе, выратаваць самалёт, таварышаў».

Без усялякай знешняй эфектыўнасці, а сурова апавядае Кальцоў чытачу аб самых драматычных эпізодах барацьбы іспанскага народа з фашыстамі.

Радавыя вобразы байцоў, танкістаў, матацыклістаў, лётчыкаў паказаны ў дзенніку з вялікай мастацкай пераканаўчасцю, і ад гэтага апавядання вее патрасаючым дыханнем праўды.

Рэволюцыйнай Іспаніі ў яе барацьбе прышлося сутыкнуцца з наёмнымі сіламі італа-германскага фашызма, і М Кальцоў паказвае ў сваім дзенніку, як загартоўваецца воля і няўхільнае жаданне народа да канчатковай перамогі над фашызмам. У агні рэволюцыйнай вайны растуць новыя людзі, прыходзяць у рады байцоў адважныя маладыя кадры і гэта сіла пролетарскага аптымізма, уласцівая іспанскаму народу з'яўляецца і асноўнай асаблівасцю запісаў Кальцова.

Праз увесь змест іспанскага дзённіка праходзіць ідэя ўрачыстай перамогі народа над прыгнятальнікамі. Прыклад гераічнага рускага народа, які скінуў іга царызма ў 1917 годзе і змагаўся за свае заваяванні, натхняе іспанскіх працоўных; імёны Леніна і Сталіна, імёны герояў грамадзянскай вайны — Чапаева і Шчорса не зыходзяць з вуснаў у кожнага іспанца-антыфашыста.

Савецкі Саюз з'яўляецца для працоўных мас Іспаніі маяком, да якога звернуты погляды народа, і ў дзенніку Міхаіла Кальцова гэта любоў двух народаў апісана ў многіх выдатнейшых сцэнах.

Савецкі чытач з дзенніка М. Кальцова паведваецца, у якой цяжкай абстаноўцы працякае барацьба іспанскага народа супроць фашысцкіх варвараў, і гераізм іспанскага народа ўстае перад чытачом у новым, яшчэ больш яркім святле.

«Іспанскі дзеннік» М. Кальцова напісан жывой, красачнай мовай; прэдзельна лаканічна расказвае аўтар аб гераічнай барацьбе народа. Асноўная ідэя кнігі — неабходнасць перамогі над ворагам—перадана аўтарам хвалююча і эмацыянальна. Голас пісьменніка-комуніста пераклікаецца з галасамі байцоў, абаронцаў Мадрыда. Нянавісць да ворагаў чарадуецца ў Кальцова з вялікай любоўю да людзей рэспублікі, якія аддаюць усе свае сілы на барацьбу з ворагам.

«Іспанскі дзеннік» М. Кальцова займае асобае месца ў савецкай літаратуры. Глыбока чалавечна і мастацкі, сур'ёзна і поўна азнаёміў савецкага чытача Міхаіл Кальцоў з малюнкам жыцця і барацьбы народа сучаснай Іспаніі. Вера ў рэволюцыйныя сілы іспанскага народа, у яго непахіснае жаданне знішчыць фашызм, праходзіць праз увесь змест гэтай выдатнай кнігі.

Словы палкага трыбуна Даларэс Ібаруры «лепш памерці стоячы, чым жыць на каленях» — гэты асноўны заклік пранізвае ўвесь змест «Іспанскага дзенніка» М Кальцова. Рэволюцыйная Іспанія пераможа!—Вось сэнс і глыбокі змест выдатнай аптымістычнай кнігі пісьменніка-большэвіка.

А. МАСЛОЎСКІ.

[1]) Гл. «Новый мир», 1938 г.

Вык. абавязкі адказнага рэдактара Д. Т ЛЕБЕДЗЕЎ